«ئىنجىل 21-قىسىم»

«پېترۇس 1-مەكتۇپ»

© مۇقەددەس كىتاب 2012
CC BY-SA 4.0
www.mukeddeskalam.com
«ئۇيغۇرچە كالام تەرجىمىسى»

ئىنجىل 21-قىسىم

«پېترۇس 1-مەكتۇپ»

(روسۇل پېترۇس يازغان بىرىنچى مەكتۇپ)

كىرىش سۆز

روسۇل پېترۇس ئۇشبۇ خەتنى كىمگە
ۋە نېمە مەقسەتتە يازغان؟

خەتنىڭ بېشىدا ئۇ: «پونتۇس، گالاتىيا، كاپادوكىيا، ئاسىيا ۋە بىتىنىيە ئۆلكىلىرىدە تارقاق ياشاۋاتقان مۇساپىر بەندىلەرگە» سالام يوللايدۇ. «تارقاق ياشاۋاتقان مۇساپىرلار» («دىئاسپورا») دېگەن سۆز ئادەتتە ئاسۇرىيە ۋە كېيىنكى بابىل ئىمپېرىيەسى تەرەپلىرىدىن سۈرگۈن بولغان، ئاندىن پەلەستىنگە قايتماي تارىلىپ كەتكەن يەھۇدىي خەلقىنى كۆرسىتىدۇ. بىراق مۇشۇ يەردە بىز بۇ سۆزنى كۆچمە مەنىدە ئىشلىتىلگەن، ئۇ بارلىق ئېتىقادچىلارنى كۆرسىتىدۇ، دەپ قارايمىز. شۇنداق قارىشىمىزنىڭ سەۋەبلىرى تۆۋەندىكىدەك: —

(1) 14:5دە بۇ خەتتە «سىلەرگە، يەنى مەسىھدە بولغان ھەممىڭلارغا ئامانلىق-خاتىرجەملىك يار بولغاي!» دەپ يېزىلىدۇ. بۇ خەت پەقەت يەھۇدىي ئېتىقادچى جامائەتلەرگىلا يېزىلغان بولسا، بۇنداق سالام سۆزى مۇۋاپىق بولمايتتى. «پونتۇس، گالاتىيا، كاپادوكىيا، ئاسىيا ۋە بىتىنىيە» دېگەن يەرلەردە يەھۇدىي ۋە يەھۇدىي بولمىغان ئىشەنگۈچىلەرنىڭ ئايرىم-ئايرىم يىغىلىشىنىڭ ھاجىتى يوق ئىدى،

چۈنكى ئىككى گۇرۇپپىنىڭ ئورتاق تىلى، يەنى ئانا تىلى گرېك تىلى ئىدى.

(2) پېترۇسنىڭ ئىككىنچى خېتىمۇ ئوخشاشلا بىر گۇرۇپپا كىشىلەرگە يېزىلغان بولۇپ (1:1) ئۇ ئۇلارغا: «بىزنىڭ خۇدايىمىز ۋە قۇتقۇزغۇچىمىز بولغان ئەيسا مەسىھنىڭ ھەققانىيلىقى ئارقىلىق بىز بىلەن ئوخشاش قىممەتلىك بىر ئېتىقادقا مۇيەسسەر قىلىنغانلارغا سالام!» دېگەن ئورتاق بىر ئىبارە بىلەن يازىدۇ.

(3) دەرۋەقە، خەتتىكى بەزى ئىبارىلەرنى يەھۇدىي ئېتىقادچىلار ياخشىراق چۈشىنەتتى (مەسىلەن، «سىلەر بولساڭلار، خۇدا تاللىغان بىر جەمەت، شاھانە بىر كاھىنلىق، پاك-مۇقەددەس بىر ئەل، شۇنداقلا ئۇزىگە ئالاھىدە خاس بولغان بىر خەلقتۇرسىلەر»، 9:2). لېكىن ئۇ ئوقۇرمەنلەرنىڭ ئۆتمۈشلىرىنى تىلغا ئالغاندا، بۇتپەرەسلىك تۇرمۇشنى ئۆتكۈزگەن يەھۇدىي ئەمەسلەرگە مۇۋاپىق سۆز قىلىدۇ، مەسىلەن: —

«خۇدانىڭ ئىتائەتمەن پەرزەنتلىرى سۈپىتىدە، ئىلگىرىكى غاپىللىق چاغلىرىڭلاردىكىدەك ھاۋايى-ھەۋەسلەرگە بېرىلمەڭلار» (14:1)

«(خۇدا) سىلەرنى قاراڭغۇلۇقتىن ئۆزىنىڭ تىلسىمات يورۇقلۇقىغا چاقىرغان» (9:2).

«بۇرۇن سىلەر بىر خەلق ھېسابلانمايتتىڭلار، لېكىن ھازىر خۇدانىڭ خەلقىسىلەر» (10:2). ئاساسىي جەھەتتىن بۇنداق سۆزلەر يەھۇدىي ئەمەس ئېتىقادچىلارغا مۇۋاپىق كېلەتتى.

«چۈنكى كۆڭلىرىمىزنى يات ئېتىقادسىزلارنىڭ ئىرادىسىگە ئەمەل قىلىش بىلەن، يەنى ھەرتۈرلۈك بۇزۇقچىلىق-شەھۋانىيلىق، نەپس-ھەۋەسلەر، ھاراقكەشلىك، ئەيش-ئىشرەت، مەيخورلۇق ۋە يىرگىنچلىك بۇتپەرەسلىكلەر (يات ئەللىكلەر) ئىچىدە ئۆتكۈزگىنىمىز كۇپايە قىلار» (3:4)

(مۇشۇ يەردە ئۇ «بىز» دەپ ئېيتقىنى بىلەن پېترۇس (پېترۇس يەھۇدىي، ئەلۋەتتە) «مەنمۇ ئۆتكەندە سىلەر يەھۇدىي ئەمەسلەرگە ئوخشاش گۇناھكار بولغانىدىم» دېگەندەك. ئۇ ئۆزى بۇتقا چوقۇنغان ئەمەس، ئەلۋەتتە («2پېت.» 15:3-16نىمۇ كۆرۈڭ).

(4) خەت سىلۋانۇس (قىسقارتىلغان ئىسمى «سىلاس») دېگەن ئادەمنىڭ قولى ئارقىلىق ئەۋەتىلگەن. سىلۋانۇس روسۇل پاۋلۇسنىڭ سەپەردىشى ھەم خىزمەتدىشى

بولغانلىقى ۋە ئۇ يەھۇدىي ئەمەس بولۇشى مۇمكىن (ئىسمى يەھۇدىيلارنىڭكىگە ئوخشىمايدۇ). سىلۋانۇسنىڭ ئۇشبۇ خەتنى يەتكۈزۈشكە مەسئۇل بولغانلىقى بەلكىم ئۇشبۇ خەتنى قوبۇل قىلىدىغان جامائەتلەرنىڭ ساپ يەھۇدىي قېرىنداشلاردىن ئەمەسلىكىنى كۆرسىتىشى مۇمكىن.

(5) پېترۇسنىڭ بۇ بىرىنچى ۋە ئىككىنچى خەتلىرىدە روسۇل پاۋلۇس («يەھۇدىي ئەمەسلەرگە ئەۋەتىلگەن روسۇل»)نىڭ تەلىمى ئوچۇق تىلغا ئېلىنىدۇ، ھەتتا نەقىل كەلتۈرۈلىدۇ.

ئەمدى پېترۇسنىڭ ئىككى خىل قېرىنداشلار (يەھۇدىي ھەم يەھۇدىي ئەمەسلەر)نى «تارقاق مۇساپىر» دېگىنى كۆچمە مەنىدە بولسا نېمىنى كۆرسىتىدۇ؟ شۈبھىسىزكى، ئۇنىڭ كۆزدە تۇتقىنى ئۇلارنىڭ مۇشۇ دۇنيادا تارقاق مۇساپىر سۈپىتىدە بولغانلىقى، ئۆزلىرىنىڭ ھەقىقىي يۇرتى بولغان جەننەتتىن يىراق تۇرغانلىقى ئىدى.

خەت روسۇل پېترۇسنىڭ «ئاسىيا ۋە بىتىنىيە»دىكىلەر بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىنى كۆرسىتىدۇ. بىر قىزىق يېرى شۇكى، روسۇللار پاۋلۇس ۋە بارناباس «كىچىك ئاسىيا»دىن ئۆتكەندە، پېترۇس تىلغا ئالغان «ئاسىيا ۋە بىتىنىيە» دېگەن جايلارغا يەتكەندە «مۇقەددەس روھ ئۇلارنىڭ ئاسىيا ئۆلكىسىدە سۆز-كالامنى جاكارلاشقا يول قويمىغان» («روس.» 16:6-7) («ئاسىيا ئۆلكىسى» ئاسىيا ۋە بىتىنىيەنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ). نېمىشقا خۇدا پاۋلۇس ۋە بارناباسقا «ئاسىيا ئۆلكىسىدە سۆز-كالامنى جاكارلاشقا» يول قويمىغان؟ ئۇ ئالللقاچان ئۆزىنىڭ باشقا بىر خىزمەتكارى، يەنى پېترۇسنى دەل شۇ يەرگە ئەۋەتكەنمىدۇ؟!

خەتنىڭ مەقسەتلىرى

بىز رەببىمىز تىرىلگەندىن كېيىن گالىلىيە كۆلىنىڭ بويىدا پېترۇس بىلەن قانداق سۆزلەشكىنىنى ئەسلىسەك، شۇ چاغدا رەب ئۈچ قېتىم: «مېنىڭ قويلىرىمنى (دېمەك، ماڭا ئەگەشكەنلەر) بېقىپ بەرگىن» دېگەن ئەمرنى ئۇنىڭغا تاپشۇرغان. بۇ خەتتە ھەقىقىي بىر باققۇچىنىڭ خۇدانىڭ خەلقىگە بولغان ئىچىنى ئاغرىتىشلىرى، ئۇلارنى رىغبەتلەندۈرۈش ۋە ئالدامچىلىقتىن ساقلاشقا بولغان غەمخورلۇقى ئېنىق كۆرۈنىدۇ. خەتنى قوبۇل قىلغانلار تۈرلۈك قىيىنچىلىقلار ۋە زىيانكەشلەرگە ئۇچرىغاچقا، دەل شۇنداق تەسەللى ۋە رىغبەتكە تولىمۇ موھتاج ئىدى.

پېترۇسنىڭ بۇ خېتىدە بىز مەسىھكە ئەگەشكۈچىلەرنىڭ بۇ دۇنيادا — ئازاب-ئوقۇبەت، تۆھمەتلەر، ھۆكۈمەت بىلەن بولغان ئالاقە، ئەر-ئاياللىق ۋە ئائىلىۋى مۇناسىۋەتلەر، قۇللار بىلەن خوجايىنلارنىڭ مۇناسىۋىتى، جامائەتتە قېرىنداشلارنىڭ ئۆزئارا مۇناسىۋىتىدە ئۆزىنى قانداق تۇتۇش كېرەكلىكى توغرىسىدىكى يوليورۇقلىرى گۈزەل ئاددىي تىل بىلەن ئىپادىلەنگەن. بۇلارنىڭ ھەممىسىنى: «جىنىڭلارنىڭ قۇتقۇزۇلۇشى» دېگەن بىر سۆزگە ئىخچاملىيالايمىز (9:1). بۇ ئىبارىدە مۇھىمى بىزنىڭ مەسىھدە گۇناھلىرىمىزنىڭ كەچۈرۈم قىلىنىشى، شۇنداقلا دوزاخ ئوتلىرىدىن قۇتقۇلۇشىمىز كۆزدە تۇتۇلغان ئەمەس، بەلكى ئىچكى دۇنيايىمىزنىڭ تۈرلۈك سىرتقى بۇلغاشلاردىن ساپ ساقلىنىش كۆزدە تۇتۇلغان؛ شۇنداق بولغاندا، قەلبىمىز خۇدا بىلەن زىچ ئالاقىدىن مۇيەسسەر بولۇپ، ئۇنىڭ ئۈچۈن ئىش قىلىپ ۋە زېھنىمىزنى ئىشلىتىپ سۆز قىلالايدىغان بولىمىز؛ ھەربىرىمىز رەبنىڭ «مېڭىپ يۈرۈۋاتقان روھىي ئىبادەتخانا»سى (9-4:2)، ئۇنىڭ قايتىپ كېلىشىگە تەييار تۇرغۇچىسى بولىمىز («2پېت.» 14:3). پېترۇسنىڭ ئورما ھېيتىدا ئۆز يۇرتداشلىرىغا: «ئۆزۈڭلارنى بۇ بۇزۇلغان دەۋردىن قۇتقۇزۇڭلار!» دېگەن دەۋەت سۆزلىرىنى كۆرۈڭ («روس.» 40:2).

پېترۇسنىڭ بىرىنچى ۋە ئىككىنچى خەتلىرىدە ئىنساننىڭ «جېنى» ياكى «ئىچكى دۇنياسى»نىڭ مۇھىملىقى توغرىسىدا تەكىتلەر بار (مەسىلەن، «1پېت.» 9:1، 22:1، 11:2، 25:2، 19:4 («قوشۇمچە سۆز»ىمىزنى كۆرۈڭ)، «2پېت.» 2:1-8، 11:3-14نى كۆرۈڭ).

مەزمۇن: -

1. سالام (1-باب 1-، 2-ئايەتلەر)
2. قىممەتلىك ئېتىقاد، ھەقىقىي ھايات ۋە شان-شەرەپ (1-باب 3-12-ئايەتلەر)
3. پاك-مۇقەددەسلىكتە ياشاش (1-باب 13-ئايەتتىن 2-باب 10-ئايەتكىچە)
4. ئېتىقادچىلارنىڭ مەسئۇلىيەتلىرى (2-باب 11-ئايەتتىن 4-بابقىچە)
5. جامائەتكە بولغان جېكىلەشلەر (5-باب 1-11-ئايەتلەر)
6. ئاخىرقى سالام (5-باب 12-14-ئايەتلەر).

«پېترۇس 1-مەكتۇپ»

روسۇل پېترۇس يازغان بىرىنچى مەكتۇپ

1

1 ئەيسا مەسىھنىڭ روسۇلى بولغان مەنكى پېترۇستىن پونتۇس،
گالاتىيا، كاپادوكىيا، ئاسىيا ۋە بىتىنىيە ئۆلكىلىرىدە تارقاق ياشاۋاتقان
مۇساپىر بەندىلەرگە[1] سالام. 2 سىلەر خۇدائاتىنىڭ ئالدىن بىلگىنى بويىچە
تاللىنىپ، روھ[2] تەرىپىدىن پاك-مۇقەددەس قىلىندىڭلار. بۇنىڭدىن مەقسەت،
سىلەرنىڭ ئەيسا مەسىھنىڭ ئىتائىتىدە بولۇشۇڭلار ۋە قېنىنىڭ ئۈستۈڭلارغا
سېپىلىشى ئۈچۈندۇر[3]. مېھىر-شەپقەت ۋە خاتىرجەملىك سىلەرگە
ھەسسىلەپ ئاتا قىلىنغاي!

1 «تارقاق مۇساپىرلار» توغرۇلۇق «ياقۇپ»تىكى «كىرىش سۆز»ىمىزنى كۆرۈڭ. «تارقاق مۇساپىرلار» — ئاسۇرىيەنىڭ ۋە كېيىنكى بابىل ئىمپېرىيەسىدىن باشلاپ، ئىسرائىلنىڭ ئون ئىككى قەبىلىسى دۇنيانىڭ ھەرقايسى بۇلۇڭ-پۇچقاقلىرىغا تارقىلىپ كەتكەندى. پەلەستىنگە قايتىپ كەلمەي، چەت يەرلەردە قالغان يەھۇدىيلار «تارقاق مۇساپىرلار» (گرېك تىلىدا «دىئاسپورا») دەپ ئاتىلاتتى. لېكىن مۇشۇ يەردە «تارقاق ياشاۋاتقان مۇساپىر بەندىلەر» كۆچمە مەنىدە ئىشلىتىلىدۇ، شۇنداقلا خەتتە تىلغا ئېلىنغان جايلاردا تۇرۇۋاتقان بارلىق ئېتىقادچىلارنى كۆرسىتىدۇ، دەپ قارايمىز (2:10نى كۆرۈڭ).

«تارقاق ياشاۋاتقان مۇساپىر بەندىلەر» بىزنىڭچە: (1) ئېتىقادچىلار بۇ دۇنيادا ھەقىقەتەن مۇساپىر سالاھىيىتىدە ياشايدۇ. ئۇلار يۇرتىمىز مۇشۇ يەردە ئەمەس، جەننەتتە بولىدۇ، دەپ بىلىدۇ؛ (2) ئېتىقادچىلار يەر يۈزىدىكى يۇرتلارنىڭ كۆپىنچىسىدە كۆپ سانلىقنى تەشكىل قىلمايدۇ، بەلكى تارقاق «كىچىك بىر پادا»دەك ياشاۋاتىدۇ، دېگەننى كۆرسىتىدۇ. «كىرىش سۆز»ىمىزنىمۇ كۆرۈڭ.

2 «روھ» مۇشۇ يەردە خۇدانىڭ مۇقەددەس روھى، ئەلۋەتتە.

3 «ئەيسا مەسىھنىڭ قېنىنىڭ ئۈستۈڭلارغا سېپىلىشى» — ئەيسا مەسىھنىڭ قېنى «تەۋرات دەۋرى»دىكى قۇربانلىقلارنىڭ قېنىدەك، ئادەمنىڭ بەدىنى ئۈستىگە ئەمەس، بەلكى ئېتىقاد قىلغۇچىلارنىڭ ۋىجدان-قەلبىگە سېپىلىدۇ، شۇنىڭ بىلەن گۇناھلىرىدىن پاك بولىدۇ («يەش.» 52:15 ۋە ئىزاھاتىنى، «ئىبر.» 9:13، 12:24نى كۆرۈڭ).

ھاياتلىق ئۈمىدى

3 ئۆزىنىڭ زور رەھىمدىللىكى بىلەن، ئەيسا مەسىھنىڭ ئۆلۈمدىن تىرىلىشى
ئارقىلىق بىزنى يېڭىدىن تۇغدۇرۇپ، ئۆلمەس ئۈمىدكە نېسىۋە قىلغان رەببىمىز
ئەيسا مەسىھنىڭ خۇدائاتىسىغا مۇبارەك-مەدھىيىلەر ئوقۇلغاي! 4 دېمەك،
سىلەر ئۈچۈن چىرىمەس، داغسىز ۋە سولماس مىراس ئەرشلەردە ساقلانماقتا.
5 ئاخىر زاماندا ئاشكارىلىنىشقا تەييارلانغان نىجات ئۈچۈن، سىلەر ئېتىقادىڭلار
بىلەن خۇدانىڭ قۇدرىتى ئارقىلىق قوغدالماقتىسىلەر. 6 سىلەر بۇ نىجاتتىن زور
شادلىنىسىلەر ــ گەرچە ھازىر زۆرۈر تېپىلغاندا سىلەرنىڭ ھەرخىل سىناقلار
تۈپەيلىدىن قىسقا ۋاقىت ئازاب-ئوقۇبەت چېكىشىڭلارغا توغرا كەلسىمۇ.
7 ئالتۇن ھامان يوقىلىپ كېتىدىغان نەرسە بولسىمۇ، ساپلىقى ئوت بىلەن
سىنىلىدۇ. شۇنىڭغا ئوخشاش ئالتۇندىن تولىمۇ قىممەتلىك بولغان ئېتىقادىڭلار
سىنىلىپ ئىسپاتلىنىدۇ. بۇنىڭ بىلەن ئۇ ئەيسا مەسىھ قايتا ئاشكارىلانغان
ۋاقىتتا مەدھىيە، شان-شەرەپ ۋە ئىززەت-ھۆرمەت كەلتۈرىدۇ[(4)].
8 ئەيسا مەسىھنى ئىلگىرى كۆرۈپ باقمىغان بولساڭلارمۇ، ئۇنى سۆيۈپ
كەلدىڭلار؛ ۋە ھازىرمۇ ئۇنى كۆرمەيسىلەر، لېكىن ئۇنىڭغا يەنىلا ئېتىقات قىلىپ
قەلبىڭلار ئىپادىلىگۈسىز شان-شەرەپكە تولغان خۇشاللىق بىلەن يايرايدۇ.
9 شۇنىڭ بىلەن سىلەر ئېتىقادىڭلارنىڭ نىشانى، يەنى جېنىڭلارنىڭ نىجاتىغا

---

4 ئوقۇرمەنلەرگە ئايانكى، ئالتۇننىڭ ساپلىقى ياكى ھەقىقىي ئىكەنلىكى ئوت بىلەن ئىسپاتلىنىدۇ. خۇدا ئېتىقادىمىزنىڭ ھەقىقىي ياكى ھەقىقىي ئەمەسلىكىنى بىلىدۇ، ئەلۋەتتە، لېكىن ئۆزىنىڭ شان-شەرىپى ھەمدە بىزنى بۇ جەھەتتە خاتىرجەم قىلىش ئۈچۈن بىزنى ھەرخىل سىناقلارغا ئۇچرىتىدۇ. مۇئەللىپ مۇشۇ سىناقلار توغرۇلۇق ئېيتقان بولسىمۇ، ئۇلارنىڭ ئېتىقادىدىن گۇمان قىلغان ئەمەس، ئەكسىچە 8-ئايەتتە ئۇلارنىڭ ئېتىقادىغا ئىشەنچىنى بىلدۈرۈپ، دەرۋەقە ھەقىقىي، ساپ ئىكەنلىكىنى ئېنىق كۆرسىتىدۇ.

«ئېتىقادىڭلار... مەدھىيە، شان-شەرەپ ۋە ئىززەت-ھۆرمەت كەلتۈرىدۇ» — مۇئەللىپ مۇشۇ يەردە بۇ «مەدھىيە، شان-شەرەپ ۋە ئىززەت-ھۆرمەت» كىمگە بولىدىغانلىقىنى ئوچۇق كۆرسەتمەيدۇ. بىزنىڭچە ئېتىقادىمىز سىنىلىشى ئارقىلىق «مەدھىيە، شان-شەرەپ ۋە ئىززەت-ھۆرمەت»نى ھەم رەب ئۆزىگە ھەم بىزلەرگىمۇ كەلتۈرىدۇ. چۈنكى ئېتىقادىمىز سىناقتىن ئۆتكۈزۈلسە، بۇ خۇدانىڭ شاپائىتى ھەم كۈچ-قۇدرىتىدىنلا بولىدۇ، شۇنداقلا بۇنىڭ ئارقىلىق ئۇنىڭ شاپائىتى ھەم قۇدرىتى روشەن بولىدۇ ۋە خۇدانىڭ ئۇلۇغلۇقىغا ئىسپات بولىدۇ (5-ئايەتنى كۆرۈڭ).

مۇيەسسەر بولۇۋاتىسلەر[5]. 10 سىلەرگە ئاتا قىلىنغان بۇ مېھىر-شەپقەتنى ئالدىن
ئېيتقان ئىلگىركى پەيغەمبەرلەر بۇ نىجات-قۇتقۇزۇلۇش توغرىسىدا تەپسىلىي
ئىزدەنگەن، ئۇنى چۈشىنىشكە تىرىشقانىدى. 11 ئۇلاردا بولغان مەسىھنىڭ روھى
ئۇلارغا مەسىھ كەلگۈسىدە تارتىدىغان ئازاب-ئوقۇبەتلەر ۋە بۇلاردىن كېيىنكى
كېلىدىغان شان-شەرەپلەر توغرىسىدا ئالدىنئالا مەلۇمات بېرىپ بېشارەت
كەلتۈرگىنىدە، ئۇلار بۇ ئىشلارنىڭ قانداق يول بىلەن[6] ۋە قايسى زاماندا يۈز
بېرىدىغانلىقى ئۈستىدە ئىزدەنگەن. 12 شۇنىڭ بىلەن ئۇلارغا بۇ ئىشلارنى ئالدىن
ئېيتىشى ئۇلار ئۆزلىرى ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى سىلەرنىڭ خىزمىتىڭلاردا بولغان،
دەپ ئايان قىلىنغان. ئەمدى بۈگۈنكى كۈندە بۇ ئىشلار ئەرشتىن ئەۋەتىلگەن
مۇقەددەس روھنىڭ كۈچى بىلەن سىلەرگە خۇش خەۋەرنى يەتكۈزگۈچىلەر
ئارقىلىق سىلەرگە جاكارلاندى. ھەتتا پەرىشتىلەرمۇ بۇ ئىشلارنىڭ[7] تېگى-
تەكتىنى سەپسېلىپ چۈشىنىۋېلىشقا تەلپۈنمەكتە.

پاك ياشاڭلار

13 شۇڭا، زېھنىڭلارنىڭ بېلىنى باغلاپ، ئۆزۈڭلارنى سەگەك-سالماق
تۇتۇڭلار، ئۈمىدىڭلارنى ئەيسا مەسىھ قايتا كۆرۈنگەن كۈندە سىلەرگە ئېلىپ

---

5 مۇشۇ ئايەتتىن ئېنىق كۆرگىلى بولىدۇكى، نىجاتنىڭ ھازىر نەتىجىسى ھەم مېۋىسى بار ھەمدە كەلگۈسىدە (5-ئايەتتە) مەسىھ قايتا كەلگەندە تېخىمۇ مۇكەممەللىشىدۇ (نىجاتنىڭ كەلگۈسىدىكى بەخت-بەرىكەتلىرى بولسا گۇناھنىڭ ھەرقانداق تەسىرىدىن ئازاد بولۇش، يېڭى تەندە بولۇشنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ). مۇشۇ يەردە «جېنىڭلارنىڭ نىجاتى» بەلكىم ئادەمنىڭ ئىچكى دۇنياسىنى كۆرسىتىدۇ، دېمەك، ئادەمنىڭ ئوي-پىكىر، ھېسسىياتلىرى ۋە مىجەزىنىڭ گۇناھنىڭ تەسىرىدىن ئازاد بولۇشنى كۆرسىتىدۇ.

6 «قانداق يول بىلەن» دېگەننىڭ باشقا بىرخىل تەرجىمىسى «كىمنىڭ ۋۇجۇدىدا». بۇ ئايەتتىن شۇ روشەنكى، مەسىھ تېخى دۇنياغا كەلمىگىنى بىلەن، تەۋراتتىكى پەيغەمبەرلەرنىڭ بېشارەت بېرىشى ئۇنىڭ روھى ئارقىلىق بولغان؛ مەسىھنىڭ روھى ئۇلاردا تۇرىسىمۇ، ئۇلارنىڭ مەسىھنىڭ كىملىكى ياكى تولۇق سالاھىيىتى توغرۇلۇق خەۋىرى مۇجمەل ياكى يوق دېيەرلىك ئىدى.

7 «بۇ ئىشلار» — پەيغەمبەرلەر ئالدىنئالا ئېيتقان مەسىھنىڭ ئۆلۈمى (ئازاب-ئوقۇبەتلىرى) ئارقىلىق بولغان بارلىق نىجاتلىق ئىشلار، جۈملىدىن «مۇقەددەس روھنىڭ كۈچى بىلەن» خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈشنى كۆرسەتسە كېرەك.

كېلىدىغان بەخت-شاپائەتكە پۈتۈنلەي[8] باغلاڭلار. 14 خۇدانىڭ ئىتائەتمەن پەرزەنتلىرى سۈپىتىدە، ئىلگىرىكى غاپىللىق چاغلىرىڭلاردىكىدەك ھاۋايى-ھەۋەسلەرگە بېرىلمەڭلار. 15 ئەكسىچە، سىلەرنى چاقىرغۇچى پاك-مۇقەددەس بولغانغا ئوخشاش بارلىق يۈرۈش-تۇرۇشۇڭلاردا ئۆزۈڭلارنى پاك-مۇقەددەس تۇتۇڭلار. 16 چۈنكى مۇقەددەس يازمىلاردا: «پاك-مۇقەددەس بولۇڭلار، چۈنكى مەن پاك-مۇقەددەستۇرمەن» دەپ خاتىرىلەنگەن.

17 سىلەر دۇئا قىلغىنىڭلاردا كىشىلەرنىڭ ھەربىرىنىڭ ئىش-ھەرىكىتىگە قاراپ يۈز-خاتىرە قىلماي سوراق قىلغۇچىنى «ئاتا» دەپ چاقىرىدىكەنسىلەر، ئۇنداقتا بۇ دۇنيادا مۇساپىر بولۇپ ياشاۋاتقان ۋاقتىڭلارنى ئۇنىڭ قورقۇنچىدا ئۆتكۈزۈڭلار. 18 چۈنكى سىلەرگە مەلۇمكى، سىلەر ئاتا-بوۋىلىرىڭلار تەرىپىدىن سىلەرگە قالدۇرۇلغان ئەھمىيەتسىز تۇرمۇشنىڭ قۇللۇقىدىن ئازاد بولدۇڭلار. بۇ، قىممىتىنى ھامان يوقىتىدىغان[9] ئالتۇن ياكى كۈمۈشتەك نەرسىلەرنىڭ تۆلىمى بىلەن بولغان ئەمەس، 19 بەلكى قىممەتلىك قېنى بىلەن، يەنى كەم-كۈتىسىز ۋە داغسىز قوزا كەبى مەسىھنىڭ قىممەتلىك قېنىنىڭ بەدىلىگە كەلدى. 20 ئۇ دەرۋەقە دۇنيا ئاپىرىدە قىلىنىشتىن ئىلگىرىلا خۇدا تەرىپىدىن شۇ سۈپەتتە تونۇلغان، ھازىر ئۇ زامانلارنىڭ مۇشۇ ئاخىرقى ۋاقىتلىرىدا[10] سىلەر ئۈچۈن بۇ دۇنياغا ئەۋەتىلىپ ئاشكارا قىلىندى. 21 سىلەر ئۇنىڭ ئارقىلىق ئۇنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرۈپ، ئۇنىڭغا شان-شەرەپ بەرگەن خۇداغا ئېتىقاد قىلىۋاتىسىلەر. خۇدانىڭ شۇنى قىلغىنى ئېتىقادىڭلار ۋە ئۈمىدىڭلار ئۆزىگە باغلانسۇن ئۈچۈندۇر.

22 سىلەر ھەقىقەتكە ئىتائەت قىلغانلىقىڭلاردىن قەلبىڭلارنى پاكلاپ، قېرىنداشلارنى سۆيىدىغان ساختىسىز مېھىر-مۇھەببەتكە كىرىشتىڭلار؛ شۇڭا، بىر-بىرىڭلارنى چىن قەلبىڭلاردىن قىزغىن سۆيۈڭلار. 23 چۈنكى

8 ياكى «ئاخىرغىچە».
9 گرېك تىلىدا «چىرىيدىغان».
10 «زامانلارنىڭ مۇشۇ ئاخىرقى ۋاقىتلىرى» — ئەيسا مەسىھنىڭ بىرىنچى قېتىم بۇ دۇنياغا كېلىشىدىن تارتىپ، ئىككىنچى قېتىم كېلىشىگىچە بولغان ۋاقىت، يەنى «ئىنجىل دەۋرى»نى كۆرسىتىدۇ.

سىلەر يېڭىۋاشتىن تۇغۇلدۇڭلار ــ بۇ چىرىپ كېتىدىغان ئۇرۇق ئارقىلىق ئەمەس[11]، بەلكى چىرىماس ئۇرۇق، يەنى خۇدانىڭ ھاياتىي كۈچكە ئىگە ۋە مەڭگۈ تۇرىدىغان سۆز-كالامى ئارقىلىق بولدى. 24 چۈنكى خۇددى مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغىنىدەك:

«بارلىق ئەت ئىگىلىرى ئوت-چۆپتۇر، خالاس،
ئۇلارنىڭ بارلىق شان-شەرىپى دالادىكى گۈلگە ئوخشاش؛
ئوت-چۆپ سولىشىدۇ، گۈل خازان بولىدۇ،
25 بىراق رەببىنىڭ سۆز-كالامى مەڭگۈگە تۇرىدۇ!»[12]

سىلەرگە يەتكۈزۈلگەن خۇش خەۋەردە جاكارلانغان سۆز-كالام دەل شۇدۇر.

2

1 شۇنىڭ ئۈچۈن سىلەر بارلىق رەزىللىك، بارلىق مەككارلىق، ساختىپەزلىك، ھەسەتخورلۇق ۋە ھەممە تۆھمەتخورلۇقلارنى تاشلاپ،
3-2 رەببىنىڭ مېھرىبانلىقىنى تېتىپ بىلگەنىكەنسىلەر[13]، خۇددى يېڭى تۇغۇلغان بوۋاقلاردەك بولۇپ خۇدانىڭ سۆز-كالامىدىكى ساپ سۈتكە[14] تەشنا بولۇڭلار. بۇنىڭ بىلەن، سىلەر نىجاتنىڭ كامالىتىگە يېتىپ ئۆسىسىلەر[15].
4 ئەمدى سىلەر ئۇنىڭغا، يەنى ئادەملەر تەرىپىدىن ئەرزىمەس دەپ تاشلىنىپ، لېكىن خۇدا تەرىپىدىن تاللانغان ۋە قەدىرلەنگەن تىرىك تاش

11 مۇشۇ يەردە «چىرىپ كېتىدىغان ئۇرۇق» دېگەنىنىڭ مەنىسى بەلكىم «ھامان ئۆلۈپ كېتىدىغان ئىنسانلار (چىرىپ كېتىدىغان ئەت ئىگىلىرى)»نى كۆرسىتىشى مۇمكىن ــ دېمەك، ھېچكىم ئېتىقادچى بولغان ئاتا-ئانىسىدىن ياكى مەلۇم مىللەتتىن (مەسىلەن، يەھۇدىيلاردىن) تۇغۇلغانلىقى بىلەن يېڭى ھاياتقا ئېرىشمەيدۇ. ھەر ئادەم ئۆزى ئېتىقاد بىلەن «قايتا (يېڭىدىن) تۇغۇلۇشى» كېرەكتۇر.
12 بۇ سۆزلەر «يەش.» 40:6، 8 (LXX)تىن نەقىل كەلتۈرۈلگەن.
13 «زەب.» 34:8.
14 «(خۇدانىڭ) سۆز-كالامىدىكى ساپ سۈت» ياكى «روھىي ساپ سۈت».
15 «نىجات» توغرۇلۇق «كىرىش سۆز» ۋە «قوشۇمچە سۆز»نى كۆرۈڭ.

بولغۇچىنىڭ[16] يېنىغا كېلىپ 5 سىلەر ئۆزۈڭلارمۇ تىرىك تاشلار سۈپىتىدە
بىر روھىي ئىبادەتخانا قىلىنىشقا، ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق خۇدانى خۇرسەن
قىلىدىغان روھىي قۇربانلىقلارنى سۇنىدىغان مۇقەددەس كاھىن قاتارىدىكىلەر
بولۇشقا قۇرۇلۇۋاتىسىلەر[17]؛ 6 چۈنكى مۇقەددەس يازمىلاردا مۇنداق دېيىلگەن:
—

«مانا، تاللانغان، قەدىرلەنگەن بۇرجەك ئۇل تېشىنى زىئونغا قويدۇم[18].
ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلغۇچى ھەركىم ھەرگىز يەرگە قاراپ قالمايدۇ».

8-7 ئەمدى ئېتىقاد قىلغۇچى بولغان سىلەرگە نىسبەتەن تاشنىڭ قەدىرى
بولىدۇ[19]. لېكىن ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلمايدىغانلارغا نىسبەتەن ئۇ مۇقەددەس
يازمىلاردا دېيىلگىنىدەك بولىدى: —

«تامچىلار ئەرزىمەس دەپ تاشلىۋەتكەن بۇ تاش،
بۇرجەك ئۇل تېشى بولۇپ تىكلەندى!»،
ۋە: — «بۇ تاش كىشىلەرگە پۇتلىكاشاڭ تاش،
ئادەمنى يىقىتىدىغان قورام تاش بولىدۇ»[20].

16 «تىرىك تاش بولغۇچى» ئەيسا مەسىھنى كۆرسىتىدۇ، ئەلۋەتتە. ئۇ خۇدانىڭ سالماقچى بولغان ئىبادەتخانىسىنىڭ تىرىك ئۇل تېشىدۇر. بارلىق ئېتىقادچىلار ئۇنىڭ ئۈستىگە سېلىنىپ ھەممە ئۇنىڭ بىلەن باغلىنىپ «خۇدانىڭ تىرىك، كۈنمۇ-كۈن ئۆسۈۋاتقان (روھىي) ئىبادەتخانىسى» بولۇشقا قۇرۇلماقتا.

17 «روھىي قۇربانلىقلار» قوي-كالىلاردىن ئەمەس، بەلكى خۇداغا سۇنغان رەھمەت-مەدھىيىلەر ۋە خىزمىتىدىكى ئىشلار، شۇنداقلا باشقىلارغا كۆرسەتكەن مېھىر-مۇھەببەت، خەير-ساخاۋەتلىك ئىشلاردىن بولىدۇ.

«مۇقەددەس كاھىنلىق قاتارىدىكىلەر» «لاۋىيلار»دىن بولغان كاھىنلىق ئەمەس، يېڭى ئەھدىگە باغلانغان روھىي كاھىنلىق تۈزۈمىدىن بولىدۇ.

18 «يەش.» 16:28نى كۆرۈڭ. «زىئون» — قەدىمكى ئىسرائىلنىڭ پايتەختى، يېرۇسالېمنىڭ يەنە بىر ئاتىلىشىدۇر.

19 ياكى، «بۇ ئۇل تېشى ئېتىقاد قىلغان سىلەرگە نىسبەتەن قىممەتلىكتۇر».

20 «زەب.» 22:118، «يەش.» 14:8.

چۈنكى مۇشۇنداق كىشىلەر خۇدانىڭ سۆز-كالامىغا ئىتائەت قىلماسلىقى
تۈپەيلىدىن پۇتلىشىپ يىقىلىدۇ؛ ئۇلارنىڭ بۇنداق بولۇشى ئالدىن بېكىتىلگەندۇر.
9 لېكىن سىلەر بولساڭلار خۇدا تاللىغان بىر جەمەت، شاھانە بىر
كاھىنلىق، پاك-مۇقەددەس بىر ئەل، شۇنداقلا ئۆزىگە ئالاھىدە خاس بولغان بىر
خەلقسىلەر؛ بۇنىڭ مەقسىتى، سىلەرنى قاراڭغۇلۇقتىن ئۆزىنىڭ تىلسىمات
يورۇقلۇقىغا چاقىرغۇچىنىڭ پەزىلەتلىرىنى نامايان قىلىشىڭلاردىن ئىبارەت[21].
10 بۇرۇن سىلەر بىر خەلق ھېسابلانمايتتىڭلار، لېكىن ھازىر خۇدانىڭ
خەلقىسىلەر؛ بۇرۇن خۇدانىڭ رەھىم-شەپقىتىگە ئېرىشمىگەنىدىڭلار، لېكىن
ھازىر ئېرىشتىڭلار[22].

خۇدانىڭ سادىق خىزمەتكارلىرى بولۇڭلار

11 ئى سۆيۈملۈكلىرىم، سىلەر بۇ دۇنياغا مۇساپىر ۋە مېھماندۇرسىلەر،
سىلەردىن ئۆتۈنۈمەنكى، روھ-قەلبىڭلار[23] بىلەن قارشىلىشىدىغان
ئەتلىرىڭلاردىكى[24] نەپس-شەھۋەتلەردىن ئۆزۈڭلارنى يىراق تۇتۇڭلار.
12 يۇرۇش-تۇرۇشۇڭلار ئېتىقادسىزلار[25] ئارىسىدا ئېسىل-پەزىلەتلىك بولسۇن.
مۇشۇنداق قىلغاندا، گەرچە ئۇلار سىلەرگە يامانلىق قىلغۇچىلار دەپ تۆھمەت
قىلسىمۇ، دەل تۆھمەت قىلغان ئىشلاردا سىلەرنىڭ ياخشى ئەمەللىرىڭلارغا

---

21 «مىس.» 19:5-6، 23:22 (LXX)، «يەش.» 43:20-21، «مال.» 3:17نى كۆرۈڭ.

22 «ھوش.» 1:6-9، 2:23نى كۆرۈڭ.

23 گرېك تىلىدا «روھ-قەلب» مۇشۇ يەردە «جان» بىلەن ئىپادىلىنىدۇ.

24 «ئەتلىرىڭلاردىكى (ياكى پەقەت «ئەتلەردىكى») نەپس-شەھۋەتلەر» — ئوقۇرمەنلەرنىڭ ئېسىدە باركى، ئىنجىلدا «ئەت» بولسا ئادەتتە «گۇناھنىڭ قورالى»، يەنى گۇناھ ئەتلىرىمىزنى قورال قىلىپ ئۇ ئارقىلىق بىزنى ئازدۇرىدىغانلىقى ۋە باشقۇرىدىغانلىقىنى كۆرسىتىدۇ. «رىملىقلارغا»دىكى «كىرىش سۆز»نى كۆرۈڭ.

25 «ئېتىقادسىزلار» مۇشۇ يەردە «يات ئەللىكلەر» ياكى «يات ئەللەر» دېگەن سۆز بىلەن ئىپادىلىنىدۇ. ئادەتتە بۇ سۆز «يەھۇدىي بولمىغان ئەللەر»نى كۆرسىتىدۇ، لېكىن مۇشۇ يەردە كۆچمە مەنىدە ئىشلىتىلىدۇ.

قاراپ، خۇدانىڭ ئۇلارنى ئۆيغىتىپ يوقلايدىغان كۈنىدە[26] ئۇنى ئۇلۇغلىشى مۇمكىن.
14-13 شۇڭا رەببىنىڭ ھۆرمىتىدە ئىنسانلار ئارىسىدىكى ھەربىر ھاكىمىيەتنىڭ تۈزۈمىگە، مەيلى ئەڭ يۇقىرى مەنسەپتىكى پادىشاھقا بولسۇن ياكى ئۇ تەيىنلىگەن ھوقۇقدارلارغا بولسۇن بويسۇنۇڭلار. چۈنكى بۇ ھوقۇقدارلار پادىشاھ تەرىپىدىن يامان ئىش قىلغۇچىلارنى جازاغا تارتىش، ياخشى ئىش قىلغۇچىلارنى ھۆرمەتكە سازاۋەر قىلىش ئۈچۈن تەيىنلەنگەندۇر. 15 چۈنكى خۇدانىڭ ئىرادىسى شۇنداقكى، ياخشى ئەمەللىرىڭلار بىلەن نادان ئادەملەرنىڭ ئورۇنسىز شىكايەتلىرىنى تۇۋاقلاشتۇر. 16 سىلەر ئەركىن-ئازاد بولغىنىڭلار بىلەن[27]، بۇ ئەركىنلىكىڭلارنى يامانلىق قىلىشىنىڭ باھانىسى[28] قىلىۋالماڭلار، بەلكى خۇدانىڭ قۇللىرى سۈپىتىدە بولۇپ[29]، 17 بارلىق ئىنسانلارنى ھۆرمەتلەڭلار، ئېتىقادچى قېرىنداشلىرىڭلارغا مېھىر-مۇھەببەت كۆرسىتىڭلار، خۇدادىن قورقۇڭلار، پادىشاھنى ھۆرمەتلەڭلار[30].

26 «خۇدانىڭ ئۆيغىتىپ يوقلايدىغان كۈنى» گرېك تىلىدا «يوقلاش كۈنى» دېگەن سۆز بىلەن ئىپادىلىنىدۇ. خۇدانىڭ ئادەمنى «يوقلىغاندا» ئىككى خىل نەتىجىنىڭ بىرى بولىدۇ: (1) بەخت-بەرىكەت، خۇدا شاپائىتىنى ئالاھىدە كۆرسىتىپ، ئىنساننى توۋا قىلىشقا ئويغىتىدۇ؛ (2) خۇدا ئادەمنىڭ گۇناھلىرىنى جازالايدۇ.

مۇشۇ يەردىكى نەتىجە ياخشى بولغاچقا، «ئويغىتىپ يوقلاش» دەپ تەرجىمە قىلدۇق.

27 «ئەركىن-ئازاد بولغىنىڭلار بىلەن،...». بىزنىڭچە، شۈبھىسىزكى، روسۇل پېترۇس مۇشۇ يەردە رەب ئەيسانىڭ «مات.» 24:17-27دە ئۆزىگە ئېيتقان سۆزلىرىنى ئەسلىتىدۇ. «قوشۇمچە سۆز»ىمىزنى كۆرۈڭ.

28 گرېك تىلىدا «نىقابى».

29 «خۇدانىڭ قۇلى» — ئۇقۇرمەنلەرگە ئېنىقكى، تەۋرات-ئىنجىل بويىچە خۇدانىڭ قۇللۇقىدا بولۇش ئادەمنىڭ تولۇق ئەركىنلىكى، ئۆز ئىختىيارلىقى بىلەن بولمىسا «خۇدانىڭ قۇللۇقىدا بولۇش» ھېسابلانمايدۇ. خۇدانىڭ قۇللۇقىدا بولۇش ئىنسانلارغا نىسبەتەن ئۇلۇغ ئىمتىيازدىن ئىبارەتتۇر. چۈنكى مەسىھ كۆپ يەرلەردە «پەرۋەردىگارنىڭ قۇلى» دەپ ئاتىلىدۇ (مەسىلەن، «يەش.» 1:42دە ۋە باشقا كۆپ يەرلەردە). تەۋراتتا، يەشايا پەيغەمبەرنىڭ كىتابىدىكى «پەرۋەردىگارنىڭ قۇلى» توغرۇلۇق بېشارەتلەرنى كۆرۈڭ.

30 خۇدانىڭ قورقۇنچى بولمىسا ھۆكۈمدارلارنى ھۆرمەتلەش پەقەت ئىنسانلاردىن قورقۇش بولىدۇ، خالاس. مەسىلەن، روسۇل پېترۇسنىڭ «روس.» 19:4دە خاتىرىلەنگەن سۆزلىرىنى كۆرۈڭ.

ئەيسا مەسىھ سەۋر قىلىشنىڭ ئۈلگىسىدۇر

18 قۇللار[31]، خوجايىنلىرىڭلارغا تولۇق قورقۇنچ بىلەن[32] بويسۇنۇڭلار —
يالغۇز مېھرىبان ۋە خۇش پېئىل خوجايىنلارغىلا ئەمەس، بەلكى تېرىككەك
خوجايىنلارغىمۇ بويسۇنۇڭلار. 19 چۈنكى ئەگەر بىرسى خۇدا ئالدىدا پاك
ۋىجدانلىق بولۇش ئۈچۈن ناھەق ئازاب-ئوقۇبەت چەكسە ھەمدە بۇلارغا سەۋر-
تاقەت قىلسا، بۇ خۇدانى خۇرسەن قىلىدۇ[33]. 20 چۈنكى ئەگەر سىلەر گۇناھ
ئۆتكۈزۈپ، تېگىشلىك ئۇرۇلغىنىڭلاردا، ئۇنىڭغا بەرداشلىق بەرسەڭلار، بۇنىڭ
ماختانغۇدەك نېمىسى بار! لېكىن ياخشى ئىشلارنى قىلىپ ئازاب-ئوقۇبەت
چەكسەڭلار ھەمدە ئۇنىڭغا بەرداشلىق بەرسەڭلار، ئۇ خۇدانى خۇرسەن
قىلىدۇ. 21 چۈنكى سىلەر دەل شۇنىڭغا چاقىرىلدىڭلار. چۈنكى مەسىھمۇ
سىلەر ئۈچۈن ئازاب-ئوقۇبەت چېكىپ، سىلەرنى ئۆزىنىڭ ئىزىدىن ماڭسۇن
دەپ، سىلەرگە ئۈلگە قالدۇردى؛ 22 «ئۇ گۇناھ سادىر قىلىپ باقمىغان،
ئۇنىڭ ئاغزىدىن ھېچقانداق ئالدامچىلىق-يالغانچىلىقمۇ تېپىلماس»[34].
23 ئۇ ھاقارەتلەنگىنىدە، تىل قايتۇرمايتتى. ئازاب-ئوقۇبەت چەككەندە، ئۇ

---

31 «قۇللار» دېگەن سۆز مۇشۇ يەردە ھەم قۇللارنى ھەم ئۆي خىزمەتكارلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

32 «تولۇق قورقۇنچ بىلەن» دېگەن سۆزلەر گرېك تىلىدا «بارلىق قورقۇنچ بىلەن» دېگەن بىلەن ئىپادىلىنىدۇ. مەنىسى شۈبھىسىزكى، قۇللارنىڭ خوجايىنلىرىنى ھۆرمەتلىشىدە خۇدادىن قورقۇشىنىڭ تۈرتكىسى بولۇشى كېرەك. مەسىلەن، «كول.» 22:3 ۋە «ئەف.» 5:6-7نى كۆرۈڭ.

33 «بىرسى خۇدا ئالدىدا پاك ۋىجدانلىق بولۇش ئۈچۈن ناھەق ئازاب-ئوقۇبەت چەكسە...». بۇنىڭ ئىككى مەنىسى بولۇشى مۇمكىن: — (1) بۇ ئادەم ۋىجدانى ئارقىلىق مەلۇم بىر ئىشنىڭ خۇدانىڭ ئىرادىسى ئىكەنلىكىنى بىلىپ، بۇ ياخشى ئىشنى ئەمەل قىلىدۇ، لېكىن خوجايىنى ياخشى قىلغىنىنى چۈشەنمەيلا ئۇنى جازالايدۇ؛ قۇل بۇ ناھەقلىككە سەۋر-تاقەت قىلىدۇ؛ (2) قۇل-خىزمەتكار خىزمىتىنى ياخشى، پۇختا قىلسىمۇ، خوجايىن بەربىر ئۇنىڭغا قوپال مۇئامىلە قىلىدۇ.

قۇل-خىزمەتكار قورقۇنچتىن ئەمەس، بەلكى خۇدانى خۇرسەن قىلىش ئۈچۈن، ھەممىگە قادىرنىڭ ئۆزى بۇ يامان ئىشلارغا ئۆز ياخشى مەقسەتلىرى بىلەن يول قويغانلىقىغا ئىمان كەلتۈرۈپ، بۇ يامان مۇئامىلىگە سەۋر-تاقەت قىلىپ چىداپ، خوجايىنىنى كەچۈرۈۋېتىدۇ.

34 بۇ سۆزلەر «يەش.» 9:53دىن ئېلىنغان.

ھېچ تەھدىت سالمايتتى[35]؛ ئەكسىچە، ئۆزىنى ئادىل ھۆكۈم چىقارغۇچىنىڭ
قوللىرىغا تاپشۇراتتى. 24 ئۇ ئۆزى بىزنىڭ گۇناھقا نىسبەتەن ئۆلۈپ، ھەققانىيلىققا
نىسبەتەن ياشىشىمىز ئۈچۈن ياغاچ تۈۋرۈكتە[36] گۇناھلىرىمىزنى زىممىسىگە
ئالدى؛ سىلەر ئۇنىڭ يارىلىرى بىلەن شىپا تاپتىڭلار. 25 چۈنكى بۇرۇن سىلەر
قويلاردەك يولدىن ئېزىپ كەتكەنىسلەر[37]، لېكىن ھازىر جېنىڭلارنىڭ
پادىچىسى ھەم يېتەكچىسىنىڭ[38] يېنىغا قايتىپ كەلدىڭلار.

ئەر-ئاياللىق مۇناسىۋەت

3 2-1 شۇنىڭغا ئوخشاش، ئى ئاياللار، سىلەر ئەرلىرىڭلارغا بويسۇنۇڭلار.
شۇنداق قىلساڭلار، ھەتتا سۆز-كالامغا ئىتائەت قىلمايدىغان ئەرلەر
بولسا، ئۆز ئاياللىنىڭ بۇ پەزىلىتىدىن تەسىرلىنىپ، ئىخلاسمەنلىك بىلەن
ئۆتكۈزگەن پاك يۈرۈش-تۇرۇشىڭلارغا قاراپ، گەپ-سۆزسىزلا قايىل قىلىنىدۇ.
3 گۈزەللىكىڭلار سىرتقى كۆرۈنۈشتىن، يەنى ئالاھىدە ئۆرۈۋالغان چېچىڭلار
ۋە تاقىغان ئالتۇن زىبۇ-زىننەتلەردىن ياكى ئېسىل كىيىملەردىن بولمىسۇن،
4 بەلكى «قەلبىڭلاردىكى ئۆزۈڭلار»[39]، يەنى مۆمىن ۋە تىنچ روھتىن بولغان
چىرىماس گۈزەللىكتىن بولسۇن؛ بۇنداق گۈزەللىك خۇدانىڭ ئالدىدا ئىنتايىن
قىممەتلىكتۇر. 5 چۈنكى بۇرۇنقى چاغلاردا، خۇداغا ئۈمىدىنى باغلىغان
ئىخلاسمەن[40] ئاياللار دەل مۇشۇنداق گۈزەللىك بىلەن ئۆزلىرىنى زىننەتلەپ،

35 پېترۇسنىڭ بۇ سۆزىدە «يەش.» 7:53دىكى بېشارەت كۆزدە تۇتۇلىدۇ.
36 «ياغاچ تۈۋرۈكتە» (گرېك تىلىدا «دەرەختە»)، «كرېست»نى كۆرسىتىدۇ، ئەلۋەتتە. مۇشۇ يەردە تىلغا ئېلىنغان «دەرەخ» ئېرەم باغچىسى ئوتتۇرىسىدىكى ئىككى دەرەخنى، شۇنداقلا تەۋراتتىكى كۆپ باشقا يەرلەردە دېيىلگەن «دەرەخ» توغرىسىدىكى تېمىنى ئوقۇرمەنلەرنىڭ ئېسىگە كەلتۈرىدۇ (مەسىلەن، «مىس.» 23:15-26، «قان.» 22:21-23، «پەند.» 18:3، 30:11 قاتارلىقلار).
37 گرېك تىلىدا «كېتىۋاتتاتتىسلەر». «يەش.» 6:53نى كۆرۈڭ.
38 «جېنىڭلارنىڭ پادىچىسى ھەم (قوغدايدىغان) يېتەكچىسى» رەب ئەيسا مەسىھ، ئەلۋەتتە.
39 «قەلبىڭلاردىكى ئۆزۈڭلار» گرېك تىلىدا «قەلبىدىكى ئىچكى ئىنسان» دېگەن سۆز بىلەن بىلدۈرۈلىدۇ.
40 «ئىخلاسمەن» مۇشۇ يەردە «مۇقەددەس» بىلەن ئىپادىلىنىدۇ.

ئەرلىرىگە ئىتائەت قىلاتتى. [6] دەل مۇشۇنداق يولدا ساراھ ئىبراھىمنى «غوجام» دەپ ئاتاپ، ئۇنىڭ سۆزلىرىگە بويسۇناتتى. سىلەر ھېچقانداق ۋەسۋەسىلەردىن قورقماي ئىشلارنى دۇرۇس قىلساڭلار[41]، سىلەرمۇ ساراھنىڭ پەرزەنتلىرى بولغان بولىسىلەر.

[7] شۇنىڭغا ئوخشاش، ئەي ئەرلەر، سىلەرمۇ ئاياللىرىڭلار بىلەن تۇرۇشتا، ئۇلارنى ئايال كىشىلەر بىزدىن ئاجىز بەندىلەر[42] دەپ بىلىپ ئۇلارنى چۈشىنىپ يېتىڭلار[43]؛ سىلەر ئۇلار بىلەن خۇدا شاپائەت قىلغان ھاياتقا[44] ئورتاق مىراسخور بولۇپ، ئۇلارنى ھۆرمەت قىلىڭلار. شۇنداق قىلساڭلار، دۇئالىرىڭلار توسالغۇغا ئۇچرىمايدۇ.

ھەققانىيلىق ئۈچۈن ئازاب چېكىش

[8] ئاخىرىدا، ھەممىڭلار بىر نىيەت بىر مەقسەتتە، بىر-بىرىڭلارغا ھەمدەرد بولۇپ، بىر-بىرىڭلارنى قېرىنداشلارچە سۆيۈڭلار، ئىچ-باغرى يۇمشاق ۋە كەمتەر[45] بولۇڭلار. [9] يامانلىققا يامانلىق، ئاھانەتكە ئاھانەت بىلەن ئەمەس، ئەكسىچە، بەخت تىلەش بىلەن جاۋاب قايتۇرۇڭلار. چۈنكى سىلەر دەل بۇ ئىشقا چاقىرىلغانسىلەر؛ شۇنىڭ بىلەن ئۆزۈڭلار بەختكە مىراسخور بولىسىلەر.

[10] چۈنكى مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغىنىدەك: —

[41] «ھېچقانداق ۋەسۋەسىلەردىن قورقماي ئىشلارنى دۇرۇس قىلساڭلار» — تەكىتلەيدىغان ئىش بەلكىم، ئاياللار ئۆز يولداشلىرىنى ھۆرمەتلىشى بىلەن تەڭ ئۇلاردىن ھېچقانداق قورقماسلىقى، بەلكى خۇدادىنلا قورقۇپ، ئىخلاسمەن بولۇشى كېرەك. دېمەك، ئاياللارنىڭ دۇرۇس ئىشلارنى قىلىشىنىڭ تۈرتكىسى ئەرلىرىدىن قورقۇش ئەمەس، بەلكى خۇداغا ئىخلاسمەن بولۇشتىن ئىبارەت بولۇشى كېرەك.

[42] «ئاجىز بەندە» گرېك تىلىدا «ئاجىز قاچا-قۇچا» دېگەن سۆز بىلەن ئىپادىلىنىدۇ. روسۇل پېترۇسنىڭ مۇشۇ يەردە ھەم ئەرلەر ھەم ئاياللارمۇ خۇدانىڭ خىزمىتىدە بولغان قوراللار ياكى ئەسۋابلار ئىكەنلىكىنى تەكىتلىمەكچى.

[43] مۇشۇ يەردە «چۈشىنىپ يېتىش» گرېك تىلىدا «بىلىش» بىلەن ئىپادىلىنىدۇ. «يار.» 1:4 ۋە ئىزاھاتىنى كۆرۈڭ. بۇ ئىبارە ئەرنىڭ ئايالىنىڭ ئۆز جىنسىي مۇھەببىتىگە بولغان موھتاجلىقىنى ئۇنتۇماسلىقىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

[44] «خۇدا شاپائەت قىلغان ھاياتقا» — گرېك تىلىدا «ھاياتنىڭ شاپائىتىگە...».

[45] ياكى «ئەدەپلىك».

«كىمكى ھاياتنى سۆيۈپ، ياخشى كۈن كۆرگۈچى بولاي دېسە،
تىلىنى يامانلىقتىن تارتسۇن،
لەۋلىرى مەككارلىقتىن نېرى بولسۇن؛
11 يامانلىقتىن ئۆزىنى تارتىپ،
گۈزەل ئەمەللەرنى قىلىپ يۈرسۇن؛
ئامان-خاتىرجەملىكنى ئىزدەپ[46]، ئۇنى قوغلاپ يۈرسۇن.
12 چۈنكى پەرۋەردىگارنىڭ كۆزى ھەققانىيلارنىڭ ئۈستىدە تۇرىدۇ،
ئۇنىڭ قۇلىقى ئۇلارنىڭ ئىلتىجالىرىغا ئوچۇق تۇرىدۇ؛
لېكىن پەرۋەردىگارنىڭ يۈزى رەزىللىك يۈرگۈزگۈچىلەرگە قارشى تۇرىدۇ».[47]

13 ئەگەر سىلەر دائىم ياخشى ئىشلارنى قىلىشقا ئىنتىلسەڭلار[48]، كىم
سىلەرگە يامانلىق قىلار؟ 14 لېكىن ھەتتا ھەققانىيلىق يولىدا ئازاب-ئوقۇبەت
چەكسەڭلارمۇ، ئوخشاشلا بەختلىكسىلەر! لېكىن ئۇلارنىڭ ۋەھىمىسىدىن
قورقماڭلار ۋە ئالاقزادە بولماڭلار[49]؛ 15 بەلكى قەلبىڭلاردا رەب مەسىھنى
ھەممىدىن ئۈستۈن دەپ بىلىڭلار[50]؛ سىلەردە بولغان ئۈمىدنىڭ[51] سەۋەبىنى
سورىغانلارغا مۆمىن-مۇلايىملىق ۋە ئىخلاسلىق بىلەن[52] جاۋاب بېرىشكە
ھەمىشە تەييار تۇرۇڭلار. 16 ھەردائىم ۋىجدانىڭلارنى پاك تۇتۇڭلار؛ شۇنىڭ
بىلەن سىلەرگە «يامانلىق قىلغۇچىلار» دەپ تۆھمەت قىلغانلار سىلەرنىڭ

46 ياكى «ھەممەيلەن بىلەن ئىناق ئۆتۈشكە تىرىشىپ».

47 «زەب.» 34:12-16.

48 بەزى كونا كۆچۈرمىلەردە «ياخشى قىلغۇچىلارنى ئۈلگە قىلساڭلار» دېيىلىدۇ.

49 «يەش.» 8:12.

50 بۇ سۆزلەر «يەش.» 13:8دە تېپىلىدۇ. «رەب مەسىھنى ھەممىدىن ئۈستۈن دەپ بىلىڭلار» گرېك تىلىدا «رەبنى مۇقەددەس قىلىپ» دېگەن سۆز بىلەن ئىپادىلىنىدۇ. مۇشۇ ئايەتتە «مۇقەددەس» دېگەن سۆز «پاك» دېگەن ئادەتتىكى مەنىدە ئىشلىتىلمەي، بەلكى رەبنىڭ ھەممە باشقا زاتلاردىن پۈتۈنلەي باشقىچە، پۈتۈنلەي ئۈستۈن ئىكەنلىكىنى بىلدۈرىدۇ.

51 «ئۈمىد» — مەڭگۈلۈك ھاياتقا باغلىغان، ئەلۋەتتە.

52 «ئىخلاسلىق بىلەن» گرېك تىلىدا «قورقۇنچ بىلەن» دېگەن سۆز بىلەن ئىپادىلىنىدۇ. بىزنىڭچە بۇ قورقۇنچ: (1) خۇدادىن بولىدۇ — دېمەك، مەن جاۋاب بەرگىنىمدە ئادەمنىڭ چىرايىدىن ياكى ئۇنى رەنجىتىشتىن قورقمايمەن، بەلكى پەقەت خۇدادىن قورقىمەن، ۋە (2) جاۋابىمنىڭ بىرەر جايىنىڭ ھەقىقەتتىن ئېزىپ كېتىشىدىن، گېپىمنىڭ خاتالىق يېرى بولۇپ قېلىشىدىن قورقۇشىمۇ بار.

مەسىھدە بولغان پەزىلەتلىك يۈرۈش-تۇرۇشۇڭلارنى كۆرۈپ، ئۆزلىرى قىلغان
تۆھمەتلەردىن خىجىل بولسۇن. 17 چۈنكى خۇدانىڭ ئىرادىسى شۇنداق
بولسا، ياخشىلىق قىلغىنىڭلار ئۈچۈن ئازاب-ئوقۇبەت چەكسەڭلار، بۇ يامان
ئىش قىلغىنىڭلار تۈپەيلىدىن ئازاب-ئوقۇبەت چەككىنىڭلاردىن ئەۋزەل،
ئەلۋەتتە. 18 چۈنكى مەسىھ بىزنى خۇدا بىلەن ياراشتۇرۇش ئۈچۈن، يەنى
ھەققانىي بولغۇچى[53] ھەققانىي ئەمەسلەرنى دەپ، بىرلا قېتىملىق ئازاب-
ئوقۇبەت چەكتى؛ گەرچە ئۇ تەن جەھەتتە ئۆلتۈرۈلگەن بولسىمۇ، لېكىن روھتا
جانلاندۇرۇلدى[54]؛ 19 شۇنىڭ بىلەن ئۇ سولاپ قويۇلغان روھلارنىڭ يېنىغا
مۇشۇ روھىي ھاياتلىقى بىلەن بېرىپ، قىلغان ئەمەلىنى ئۇلارغا جاكارلىدى[55].
20 سولاپ قويۇلغان بۇ روھلار بۇرۇنقى زاماندا، يەنى نۇھ پەيغەمبەرنىڭ كۈنلىرىدە،
كېمە ياسىلىۋاتقان مەزگىلدە خۇدا سەۋرچانلىق بىلەن كىشىلەرنىڭ تووۋا
قىلىشىنى كۈتكىنىدە، ئۇنىڭغا ئىتائەتسىزلىك قىلدى[56]. پەقەت شۇ كېمىگە
كىرگەن بىرقانچىسى، يەنى جەمئىي سەككىز جان سۇ ئارقىلىق قۇتقۇزۇلدى.
21 مانا بۇ «سۇغا چۆمۈلدۈرۈش»نىڭ بېشارىتى بولغان. ئەمدى چۆمۈلدۈرۈش –
بەدەننىڭ كىردىن تازىلىنىشى ئەمەس، بەلكى ئادەمنىڭ پاك ۋىجدان بىلەن
ئەيسا مەسىھنىڭ تىرىلدۈرۈلۈشى ئارقىلىق خۇدادىن تىلىگەن تەلىپى – بىزنى

---

53 «ھەققانىي بولغۇچى» مەسىھنى كۆرسىتىدۇ، ئەلۋەتتە.

54 «گەرچە ئۇ تەن جەھەتتە ئۆلتۈرۈلگەن بولسىمۇ، لېكىن روھتا جانلاندۇرۇلدى». بۇ ئاجايىب ھەقىقەت توغرۇلۇق «قوشۇمچە سۆز»ىمىزدە توختىلىمىز.

55 «مۇشۇ روھىي ھاياتلىق بىلەن بېرىپ» — گرېك تىلىدا «ئۇنىڭدا بېرىپ» بىلەن ئىپادىلىنىدۇ. ئەينى گرېكچە تېكىستتە ئۇنىڭ نېمىنى جاكارلىغىنى ئېنىق دېيىلمىگەن. بىز «قىلغان ئەمەلى»نى قوشۇپ يازدۇق. چۈنكى ئۇيغۇر تىلىدا «جاكارلاش» دېگەن پېئىلنىڭ مەلۇم بىر تولدۇرغۇچىسى بولۇشى كېرەك، شۇنىڭدەك مەسىھ ئۇلارغا ئۇقتۇرغان خەۋەرنىڭ مەزمۇنى چوقۇم ئۆزىنىڭ باياتىن ئادا قىلغان ئۇلۇغ قۇربانلىقى بىلەن مۇناسىۋەتتى بولۇشى لازىم.

56 «سولاپ قويۇلغان بۇ روھلار» توغرىسىدا ئالىملارنىڭ ئىككى خىل قارىشى بار: (1) ئۇلار نۇھ پەيغەمبەرنىڭ دەۋرىدە قىز-ئاياللارغا نەپس-شەھۋەت قىلغان پەرىشتىلەرنى كۆرسىتىدۇ («يار.» 1:6-6نى ۋە ئىزاھاتنى، «2پېت.» 2:4-5، «يەھ.» 6-8نى كۆرۈڭ)؛ (2) نۇھ پەيغەمبەر دەۋرىدىكى خۇدانىڭ سۆزىگە كىرمىگەن، رەھىمنى رەت قىلىپ توپاندا ئۆلگەن ئىتائەتسىز ئادەملەرنىڭ ئىنسانىي روھلىرىنى كۆرسىتىدۇ.

«قوشۇمچە سۆز»ىمىزدە بۇ ئىككى پىكىر ۋە تولۇق ئايەتنىڭ مەنىسى ئۈستىدە توختىلىمىز.

هازىر قۇتقۇزۇۋاتىدۇ[57] 22 (مەسىھ تىرىلىپ ئەرشكە چىقىپ، پەرىشتىلەر، بارلىق روھىي ھوقۇقدارلار ۋە كۈچلۈكلەر ئۇنىڭغا بويسۇندۇرۇلدى ۋە ئۇ خۇدانىڭ ئوڭ يېنىدا تۇرماقتا).

خۇدا يولىدا ياشاش

4

1 ئەمدى مەسىھ تېنىدە ئازاب-ئوقۇبەت چەككەنىكەن، سىلەرمۇ
شۇنداق ئىرادە بىلەن ئۆزۈڭلارنى قوراللاندۇرۇڭلار. (چۈنكى خۇدا يولىدا
ئۆز تېنىدە ئازاب-ئوقۇبەت چەككەن كىشى گۇناھتىن قول ئۈزگەن بولىدۇ؛
2 ئۇنداق كىشى تېنىدە قالغان ھاياتىنى يەنە ئىنسانىي نەپس-ھەۋەسلەرگە
بېرىلىش بىلەن ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ ئىرادىسىگە مۇۋاپىق ئۆتكۈزىدۇ).
3 چۈنكى كۈنلىرىمىزنى يات ئەللىك ئېتىقادسىزلارنىڭ[58] ئىرادىسىگە ئەمەل
قىلىش بىلەن، يەنى ھەرتۈرلۈك بۇزۇقچىلىق-شەھۋانىيلىق، نەپس-ھەۋەسلەر،
ھاراقكەشلىك، ئەيش-ئىشرەت، مەيخورلۇق ۋە يىرگىنچلىك بۇتپەرەسلىكلەر
ئىچىدە ئۆتكۈزگىنىمىز ئەمدى كۇپايە قىلار![59] 4 بۇ ئىشلاردا ئۇلار سىلەرنىڭ
ئۇلارغا ھەمراھ بولۇپ شۇنداق ئىپلاسلىقتا يۈگۈرمىگەنلىكىڭلارغا ئەجەبلىنىپ،
سىلەرنى ھاقارەتلىمەكتە. 5 ئۇلار ھامان ھەم تىرىكلەرنى ۋە ئۆلگەنلەرنى
سوراق قىلىشقا تەييار تۇرغۇچىغا[60] ھېساب بەرمەي قالمايدۇ. 6 شۇڭا دەل
شۇ سەۋەبتىن، ئۆلگەنلەر ئەتتە ياشاۋاتقان ئىنسانلار سوراق قىلىنىدىغاندەك

57 «ئادەمنىڭ پاك ۋىجدانىنىڭ ... تەلىپى» دېگەنىنىڭ باشقا بىرخىل تەرجىمىسى «ئادەمنىڭ پاك ۋىجدان ئۈچۈن بولغان تەلىپى». بۇ ئىككى تەرجىمە، شۇنداقلا بۇ مۇھىم ئايەت ئوغرۇلۇق «قوشۇمچە سۆز»ىمىزدە توختىلىمىز.

58 «يات ئەللىك ئېتىقادسىزلار» — گرېك تىلىدا «يات ئەللىكلەر» ياكى «تائىپىلەر» دېگەن بىرلا سۆز بىلەن ئىپادىلىنىدۇ. ئىنجىل دەۋرى كەلگۈچە يەھۇدىيلاردىن باشقا پۈتكۈل دۇنيادىكىلەر («يات ئەللەر») دېگۈدەك بۇتپەرەس ئىدى؛ شۇڭا مۇشۇ يەردە پېترۇس بۇ ئىبارە بىلەن «بۇتپەرەس كاپىرلار»نى كۆرسىتىدۇ. پېترۇسنىڭ بۇ خېتىنىڭ ئەسلىدىكى ئوقۇرمەنلىرى، شۈبھىسىزكى، مۇشۇنداق ئادەملەردىن ئىدى.

59 «كۇپايە قىلار!» — بۇ ئىنتايىن كىنايىلىك، ھەجۋىي گەپ، ئەلۋەتتە.

60 «سوراق قىلىشقا تەييار تۇرغۇچى» مەسىھنى كۆرسىتىدۇ.

سوراق قىلىنىپ، خۇداغا نىسبەتەن روھتا ياشىسۇن دەپ، ئۇلارغىمۇ خۇش خەۋەر[61] يەتكۈزۈلگەن[62].

خۇدانىڭ سادىق خىزمەتچىسى

7 ئەمدى بارلىق ئىشلارنىڭ ئاخىرلىشىدىغان كۈنى يېقىنلاشماقتا؛ شۇڭا،
سالماق بولۇڭلار ۋە دۇئا قىلىشقا سەگەك تۇرۇڭلار. 8 لېكىن ھەممىدىن
مۇھىمى، بىر-بىرىڭلارغا قىزغىن مېھىر-مۇھەببەتتە تۇرۇۋېرىڭلار. چۈنكى
«مېھىر-مۇھەببەت نۇرغۇنلىغان گۇناھلارنى ياپار»[63]. 9 بىر-بىرىڭلاردىن
ئاغرىنماي ئۆزئارا مېھماندوست بولۇڭلار. 10 خۇدا تەرىپىدىن ھەربىرىڭلارغا
ئاتا قىلىنغان ئىلتىپاتقا بىنائەن، ئۇنىڭ ھەرتەرەپلىك مېھرى-شەپقىتىنى
كىشىلەرگە يەتكۈزىدىغان ياخشى غوجىدارلار سۈپىتىدە، بۇ ئىلتىپات بىلەن
بىر-بىرىڭلارغا خىزمەت قىلىڭلار. 11 كىم سۆز قىلسا[64]، ئۇ خۇدانىڭ كالام-
بېشارەتلىرىنى يەتكۈزگۈچى سۈپىتىدە سۆزلىسۇن. كىم باشقىلارغا خىزمەت
قىلسا، ئۇ خۇدا ئاتا قىلغان كۈچ-قۇدرىتى بىلەن خىزمەت قىلسۇن. شۇنداق
بولغاندا، خۇدا ھەممە ئىشتا ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق ئۇلۇغلىنىدۇ. بارلىق
شان-شەرەپ ۋە كۈچ-قۇدرەت ئۇنىڭغا ئەبەدىلئەبەدگىچە مەنسۇپتۇر، ئامىن!

---

61 «خۇش خەۋەر» — مۇقەددەس كىتابتا مەسىھنىڭ ئۆلۈمى ۋە تىرىلىشىدىن بولغان نىجات توغرۇلۇق، ئەلۋەتتە.

62 بۇ ئايەت توغرۇلۇق نۇرغۇن پىكىرلەر بار. «قوشۇمچە سۆز»ىمىزدە بۇلارنى بايان قىلىمىز.

63 بۇ سۆزلەر تەۋراتتىكى سۇلايماننىڭ «پەند-نەسىھەتلەر»ى 12:10دىن ئېلىنغان. مەنىسى، شۈبھىسىزكى، ھەم باشقىلارنىڭ گۇناھلىرىنى كەچۈرۈم قىلىش ھەم مۇمكىن بولسا باشقىلارغا يايماسلىقنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

64 «سۆز قىلىش» مۇشۇ يەردە، شۈبھىسىزكى، جامائەتتە سۆزلەش، بولۇپمۇ تەلىم بېرىشنى كۆرسىتىشى مۇمكىن.

ئېتىقادچىلارنىڭ ئازاب-ئوقۇبەتكە سەۋر قىلىشى

12 سۆيۈملۈكلىرىم، ئوتلۇق سىناقنىڭ بېشىڭلارغا چۈشكەنلىكىگە قاراپ، ئاجايىب ئىشقا يولۇقۇپ قالدىم، دەپ ھەيران قالماڭلار. 13 بەلكى، مەسىھنىڭ ئازاب-ئوقۇبەتلىرىگە قانداق ئورتاق بولغان بولساڭلار، شۇنداق شادلىنىڭلار. شۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭ شان-شەرىپى ئايان قىلىنغىنىدا[65]، سىلەرمۇ يايراپ شادلىنىسىلەر. 14 سىلەر مەسىھنىڭ نامى تۈپەيلىدىن ھاقارەتكە ئۇچرىساڭلار، بەختلىك بولىسىلەر! چۈنكى شان-شەرەپنىڭ روھى، يەنى خۇدانىڭ روھى ۋۇجۇدۇڭلارغا چۈشكەن بولىدۇ[66]. 15 ئاراڭلاردىن بىرىنىڭ ئازاب-ئوقۇبەت چېكىشى ھەرگىزمۇ قاتىل، ئوغرى، رەزىل ياكى چېقىلغاق بولۇش سەۋەبىدىن بولمىسۇن. 16 بىراق چەككەن ئازاب-ئوقۇبىتى «مەسىھىي»[67] دەپ ئاتالغانلىقى سەۋەبىدىن بولسا، ئۇ بۇنىڭدىن نومۇس قىلمىسۇن؛ ئەكسىچە، مۇشۇ نام بىلەن ئاتالغانلىقى ئۈچۈن خۇداغا مەدھىيە ئوقۇسۇن. 17 چۈنكى سوراقنىڭ باشلىنىدىغان ۋاقتى-سائىتى كەلدى؛ سوراق ئالدى بىلەن خۇدانىڭ ئۆيىدىكىلەردىن باشلىنىدۇ[68]؛ ۋە ئەگەر بىز بىلەن باشلانسا، ئۇ ھالدا خۇدانىڭ خوش خەۋىرىگە قۇلاق سالمىغانلارنىڭ ئاقىۋىتى نېمە بولار؟ 18 دەل مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغىنىدەك: —

«ئەگەر ھەققانىيلارنىڭ قۇتقۇزۇلۇشى تەس بولسا،
ئىخلاسسىزلار ھەم گۇناھكارلارنىڭ ئاقىۋىتى قانداق بولار؟»[69]

65 «ئۇنىڭ شان-شەرىپى ئايان قىلىنغىنىدا» — دېمەك، مەسىھ قايتا كەلگىنىدە.

66 «يەش.» 2:11نى كۆرۈڭ. بەزى كونا كۆچۈرمىلىرىدە «ئۇلار تەرىپىدىن ئۇنىڭغا كۇپۇرلۇق قىلىنىدۇ، لېكىن سىلەرنىڭ تەرىپىڭلاردىن ئۇلۇغلىنىدۇ» دەپ قوشۇلىدۇ.

67 گرېك تىلىدا «خرىستىيان». «مەسىھ» گرېك تىلىدا «خرىستوس» دەپ ئىپادىلىنىدۇ.

68 شۈبھىسىزكى، روسۇل پېتروس يۇقىرىدا تىلغا ئالغان ئازاب-ئوقۇبەتلەر ۋە سىناشلار خۇدانىڭ ئۆز ئائىلىسىدىكىلەرگە نىسبەتەن بىرخىل سوراقنىڭ باشلىنىشى ياكى تەربىيە بولۇپ، كەمچىلىكلىرىمىزنى ئوچۇق قىلىدىغان سىناقلار، دەپ ھېسابلىنىشى بولىدۇ.

69 تەۋرات «پەند-نەسىھەتلەر» 13:11، LXX گرېكچە تەرجىمىسىدىن ئېلىنغان. گرېك تىلىدا «ئىخلاسسىزلار ھەم گۇناھكارلار نەدە كۆرۈنىدۇ؟!» دېگەن سۆزلەر بىلەن ئىپادىلىنىدۇ.

[19] شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدانىڭ ئىرادىسى بىلەن ئازاب-ئوقۇبەت چەككەنلەر ياخشى ئەمەللەرنى داۋام قىلىپ، جېنىنى ۋەدىسىدە تۇرىدىغان ياراتقۇچىغا[(70)] ئامانەت قىلىپ تاپشۇرسۇن.

ئاقساقاللار ۋە ياشلارغا قىلىنغان نەسىھەت

5 [1] ئەمدى مەن ئاراڭلاردىكى ئاقساقاللاردىن (مەسىھنىڭ ئازاب-ئوقۇبەتلىرىنىڭ گۇۋاھچىسى، نامايان قىلىنىدىغان شان-شەرەپكە[(71)] نېسىپ بولغۇچى ۋە سىلەرگە ئوخشاش بىر ئاقساقال سۈپىتىدە) شۇنى ئۆتۈنىمەنكى، [2] — خۇدانىڭ سىلەرنىڭ ئاراڭلاردىكى پادىسىنى[(72)] ئوبدان بېقىڭلار؛ ئۇلارغا يېتەكچىلىك خىزمىتىدە بولۇپ[(73)]، ئۇنى مەجبۇرەن ئەمەس، بەلكى ئىختىيارەن زىممىڭلارغا ئېلىڭلار؛ پۇل-دۇنيا ئۈچۈن ئەمەس[(74)]، بەلكى خۇشاللىق بىلەن قىلىڭلار. [3] خۇدانىڭ پادىسىغا غوجىنىڭ ئۆز تەئەللۇقاتلىرىغا بولغىنىدەك بولماي[(75)]، بەلكى ئۇلارغا ئۈلگە بولۇڭلار. [4] شۇنداق قىلساڭلار،

---

[70] «ۋەدىسىدا تۇرىدىغان ياراتقۇچى» دېگەن ئىبارە ئىنتايىن ئەھمىيەتلىك. «قوشۇمچە سۆز»ىمىزدە ئۇنىڭ ئۈستىدە ئازراق توختىلىمىز.

[71] «نامايان قىلىنىدىغان شان-شەرەپ» — مەسىھنىڭ قايتىپ كېلىشىدە نامايان بولىدىغان شان-شەرەپ.

[72] «خۇدانىڭ پادىسى» — جامائەت، ئەلۋەتتە.

[73] «ئۇلارغا يېتەكچىلىك خىزمىتىدە بولۇپ» — بەزى كونا كۆچۈرمىلەردە «خۇداغا قاراپ ئۇلارغا يېتەكچىلىك خىزمىتىدە بولۇپ» دېيىلىدۇ.

[74] پېترۇسنىڭ ئەينى سۆزلىرى: — «هارامدىن بولغان پۇل ئۈچۈن ئەمەس» — پېترۇسنىڭ مۇشۇ سۆزلەر بىلەن كۆرسەتكىنى: «پۇل ئادەمنى چوقۇم گۇناھكار قىلىدۇ» دېگەنلىك ئەمەس، چۈنكى ھەربىرىمىز پۇلنى ئىشلىتىشىمىز كېرەك؛ ئۇنىڭ كۆرسەتكىنى، شۈبھىسىزكى، پۇلنىڭ دەرۋەقە ئادەمنى گۇناھكار قىلىش خەتىرى باردۇر. پۇلنىڭ ئۆزى ئەسلىدە گۇناھنىڭ دۇنيادا پەيدا بولغانلىقىدىن پەيدا بولغان؛ گۇناھ بولمىسا پۇل بولالمايتتى؛ شۇ تەرەپتىنمۇ «هارامدىن بولغان».

[75] ياكى «ئۆزىگە ئامانەت قىلىنغانلارغا (جامائەتتىكىلەرگە، دېمەك) ئۆزى بەگ ئۆزى خان بولۇۋالماي، بەلكى...».

باش پادىچى ئاشكارە بولغاندا[76]، مەڭگۈ توزۇماس شان-شەرەپ تاجىغا[77] ئېرىشىسىلەر.
5 ئەي ياشلار، چوڭلارغا[78] بويسۇنۇڭلار. شۇنىڭدەك، ھەممىڭلار بىر-
بىرىڭلارغا نىسبەتەن كىچىك پېئىللىقنى ئۇستۇڭلارغا ئورىۋېلىڭلار. چۈنكى:
«خۇدا تەكەببۇرلارغا قارشىدۇر، لېكىن مۆمىن-كەمتەرلەرگە شەپقەت
قىلىدۇ».[79] 6 ئۆزۈڭلارنى خۇدانىڭ قۇدرەتلىك قولى ئاستىدا تۆۋەن تۇتۇڭلار[80].
شۇنداق قىلساڭلار، ۋاقتى-سائىتى كەلگەندە خۇدا سىلەرنى يۇقىرى كۆتۈرىدۇ؛
7 بارلىق غەم-قايغۇلىرىڭلارنى ئۇنىڭ ئۈستىگە تاشلاپ قويۇڭلار. چۈنكى ئۇ
سىلەرنىڭ غېمىڭلارنى قىلىدۇ.
8 ئۆزۈڭلارنى ھوشيار ۋە سەگەك تۇتۇڭلار. چۈنكى دۈشمىنىڭلار بولغان
ئىبلىس خۇددى ھۆركىرەۋاتقان شىردەك، يۇتقۇدەك بىرسىنى ئىزدەپ قاتراپ
يۈرمەكتە؛ 9 سىلەر ئېتىقادىڭلاردا چىڭ تۇرۇپ ئۇنىڭغا قارشى تۇرۇڭلار.
چۈنكى بىلىسىلەركى، پۈتۈن دۇنيادىكى قېرىنداشلىرىڭلارمۇ ئوخشاش
ئازاب-ئوقۇبەتلەرنىڭ تولۇقسىغا چىداۋاتىدۇ[81]. 10 ئەمما سىلەرنى
مەسىھ ئەيسا ئارقىلىق ئۆزىنىڭ مەڭگۈلۈك شان-شەرىپىگە چاقىرغان،

[76] «باش پادىچى قايتىپ ئاشكارە بولغاندا» — رەب ئەيسا قايتىپ كەلگەندە.

[77] «مەڭگۈ توزۇماس ...تاج». گرېك «ئولىمپىك» مۇسابىقىسىدە غالىبلارغا گۈل-گىياھتىن ئۆرۈلگەن تاج ئىنئام قىلىناتتى. بۇ بىر كۈن ئىچىدىلا توزۇپ كېتىدىغان تاج، ئەلۋەتتە.

[78] باشقا بىرخىل تەرجىمىسى «ئاقساقاللار». لېكىن مۇشۇ يەردە «چوڭلار» ياكى «ياشانغانلار»غا توغرا كېلىدۇ.

[79] «پەند.» 34:3؛ «ياق.» 6:4نىمۇ كۆرۈڭ.

[80] بۇنىڭ تولۇق مەنىسى بەلكىم «خۇدانىڭ قۇدرەتلىك قولى ئۇستۇڭلارغا تەربىيە بېرىش ئۈچۈن چۈشكەن بولسا، ئۇنىڭ ئاستىدا تۆۋەن تۇرۇڭلار، ئۆزۈڭلارنى ئۇنىڭ ئاستىدا تۆۋەن تۇتۇڭلار».

[81] «پۈتۈن دۇنيادىكى قېرىنداشلار» بەلكىم (1) يەھۇدىيە-گالىلىيەدە تۇرۇۋاتقان، ئۆز يۇرتداشلىرى تەرىپىدىن زىيانكەشلىككە ئۇچراۋاتقان يەھۇدىي قېرىنداشلارنى؛ (2) «يات ئەللىك قېرىنداشلار» — يات ئەللىك بۇتپەرەسلەر ئارىسىدا تۇرۇۋاتقان، ئۇلار تەرىپىدىن زىيانكەشلىككە ئۇچراۋاتقان يەھۇدىي ئەمەس قېرىنداشلارنى، ياكى؛ (3) ھەر ئىككىسىنى كۆرسىتىدۇ.

«تولۇقسىغا چىداۋاتىدۇ» دېگەن سۆز بۇ ئازاب-ئوقۇبەتلەرنىڭ؛ (1) خۇدانىڭ مەقسەتلىرىگە، شۇنداقلا ئۆز مۇقەددەس بەندىلىرىگە زۆرۈر ئىكەنلىكىنى ۋە؛ (2) چەكلىك ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىدۇ.

پۈتكۈل مېھىر-شەپقەتنىڭ ئىگىسى بولغان خۇدا ئازراققىنە ۋاقىت ئازاب-ئوقۇبەت چەككىنىڭلاردىن كېيىن، ئۆزى سىلەرنى ئەسلىگە كەلتۈرۈپ[82]، دەس تۇرغۇزۇپ، مۇستەھكەم ۋە ئۇلغا بېكىتىلگەندەك تەۋرەنمەس قىلىدۇ[83].
11 ئۇنىڭغا بارلىق شان-شەرەپ[84] ۋە كۈچ-قۇدرەت ئەبەدىلئەبەد مەنسۇپ بولغاي، ئامىن!

ئاخىرقى سالام

12 مەن بۇ قىسقىغىنا خەتنى يېزىپ، ئۆزۈم سادىق قېرىندىشىم دەپ بىلىدىغان سىلۋانۇسنىڭ ۋاستىسى بىلەن[85] سىلەرگە يوللىدىم. ئۇشبۇ خەتنى يېزىشىمنىڭ مەقستى، سىلەرگە جېكىلەش ۋە سىلەرنى رىغبەتلەندۈرۈش[86]، شۇنداقلا خۇدانىڭ ھەقىقىي مېھىر-شەپقىتىنىڭ ئەنە شۇنداق ئىكەنلىكىگە گۇۋاھلىق بېرىشتىن ئىبارەتتۇر. بۇ مېھىر-شەپقەتتە چىڭ تۇرۇڭلار.
13 سىلەر بىلەن بىللە تاللانغان بابىلدا[87] تۇرۇۋاتقان جامائەت[88] ۋە

82 ياكى «قوراللاندۇرۇپ» ياكى «كامىل قىلىپ...».
83 «ئۇلغا بېكىتىلگەندەك تەۋرەنمەس قىلىش» گرېك تىلىدا بىر پېئىل بىلەنلا ئىپادىلىنىدۇ.
84 بەزى كونا كۆچۈرمىلەردە «شان-شەرەپ» دېگەن سۆز تېپىلمايدۇ.
85 مۇشۇ سىلۋانۇس بەلكىم ئەسلىدە روسۇل پاۋلۇسنىڭ ھەمراھى ۋە خىزمەتدىشى بولغان سىلۋانۇس ئىدى (مەسىلەن «روس.» 16-17-بابلارنى كۆرۈڭ) «سىلۋانۇسنىڭ ۋاستىسى بىلەن» — يەنى مۇمكىنچىلىك باركى، ئۇشبۇ خەتنى يېزىشقا سىلۋانۇس روسۇل پېترۇسقا كاتىپ بولغاندى.
86 «جېكىلەش» ۋە «رىغبەتلەندۈرۈش» گرېك تىلىدا بىر پېئىل بىلەنلا ئىپادىلىنىدۇ.
87 «بابىل» — بەزى تارىخشۇناسلار ھەقىقىي (ئەفرات دەرياسى بويىدىكى) بابىلون (بابىل) شەھرىنى كۆرسىتىدۇ، دەپ قارايدۇ. يەنە بەزىلەر «بابىل»نى «رىم شەھرىنىڭ ئېتىقادچىلار ئارىسىدىكى مەخپىي نامى» دەپ قارايدۇ — شۇ ۋاقىتتىكى ئېتىقادچىلار رىم شەھرىنى مەخپىي ھالدا بابىل (چىرىكلىشىپ كەتكەن «بۇ دۇنيا»نىڭ سىمۋولى) دەپ ئاتىغان بولۇشى مۇمكىن. روسۇل پېترۇسنىڭ بابىل شەھرىدە بولغانلىقى توغرىسىدا تارىختا مەلۇمات يوق ۋە ئۇنىڭ رىم شەھرىدە تۇرغانلىقى توغرۇلۇق ئىسپات بار.
88 «جامائەت» — ئەسلىدىكى گرېكچە تېكىستتە — «تۇرۇۋاتقان قىز». بۇ ئىبارە رىمدىكى جامائەتنى كۆرسىتىشى مۇمكىن.

ئوغلۇم ماركۇستىن[89] سىلەرگە سالام. 14 بىر-بىرىڭلار بىلەن مېھرىبانلارچە سۆيۈشۈپ سالاملىشىڭلار.
سىلەرگە، يەنى مەسىھدە بولغان ھەممىڭلارغا ئامانلىق-خاتىرجەملىك يار بولغاي!

89 «ئوغلۇم ماركۇس» — روھىي جەھەتتىكى ئوغلى. ئەمەلىيەتتە ماركۇس پېترۇسنىڭكى جىيەن ئۆكسى بولۇشى مۇمكىن ئىدى.

قوشۇمچە سۆز

جامائەت ئۇچرايدىغان زىيانكەشلىكلەر - خۇدانىڭ ئۇلاردا بولغان مەقسەتلىرى

ئىنجىل، لۇقا يازغان «روسۇللارنىڭ پائالىيەتلىرى» دېگەن قىسمىدىن كۆرەلەيمىزكى، جامائەتلەر مىلادىيە بىرىنچى ئەسىرنىڭ ئاۋۋالقى يېرىمىدا ئۇچرىغان زىيانكەشلەر ئايرىم-ئايرىم ئۈچ تەرەپتىن كەلگەن. بىرىنچىسى بولسا يەھۇدىيلارنىڭ سىناگوگلىرىدىن بولغان. بۇ زىيانكەشلىكلەر ئۇلارنىڭ: «يېڭى ئەھدە»نى خۇدا ئەسلىدە بىز يەھۇدىيلارغا ۋەدە قىلغان، ئەمدى مۇشۇ «يەھۇدىي ئەمەس مەسىھىيلەر» نېمىگە ئاساسەن «يېڭى ئەھدىدىن بەھرىمەن بولىمىز»، دېيىشكە پېتىنىدۇ؟! ئۇلار ھەتتا بىز ئىشەنمەيدىغان ھېلىقى ئەيسا مەسىھنىمۇ بىزنىڭ قۇتقۇزغۇچىمىز دەيدۇ، تېخى؟!» دېگەندەك كۆرەلمەسلىكتىن چىققان. ئىككىنچى خىل زىيانكەشلىك نۇرغۇن ئادەملەرنىڭ ئۆز سەپلىرىدىن مەسىھ تەرەپكە چىققانلىقىنى كۆرگەن ھەر تۈرلۈك بۇتپەرەس مەزھەپلەردىن بولغان (مەسىلەن، «روس.» 41-21:19). ئۈچىنچى خىل زىيانكەشلىك رىم ئىمپېرىيەسى ھۆكۈمىتى تەرىپىدىن بولغان. ئاۋۋال يەھۇدىي خەلقى تۈرلۈك تۆھمەتلەر بىلەن ئېتىقادچىلارغا زىيانكەشلىك قوزغىغانىدى؛ كېيىن رىم ئىمپېراتورلىرى (قەيسەرلەر) ئىرودىن تارتىپ ئۆزلىرىنى «ئىلاھ» دەپ چاقىرىشقا باشلىغاندا، رىم پۇقرالىرىنىڭ ھەممىسى «قەيسەر رەبدۇر» دەپ ئېتىراپ قىلىشقا مەجبۇرلانغان. شۇنداق قىلىشنى رەت قىلغان ئېتىقادچىلار ھەرخىل ئېغىر جازالارنى تارتاتتى.

«روسۇللارنىڭ پائالىيەتلىرى»دىن بۇنداق زىيانكەشلىكنىڭ تولىمۇ زوراۋانلىق ئىكەنلىكى كۆرۈنىدۇ. لېكىن پېترۇس بۇ خەتتە زىيانكەشلىكنىڭ يەنە بىر ئاملى تۆھمەت ئىكەنلىكىنىمۇ بىزگە كۆرسىتىدۇ (مەسىلەن، 21:2).

رەببىمىز ۋە ئۇنىڭ بارلىق روسۇللىرىمۇ بىزگە شۇنى ئۇقتۇرىدۇكى، بۇنداق زىيانكەشلىك ئېتىقادچىلارنىڭ ئىخلاسمەن ھاياتىنىڭ نورمال بىر قىسمى بولىدۇ: —

«مۇبارەك، مەن ئۈچۈن باشقىلارنىڭ ھاقارەت، زىيانكەشلىك ۋە ھەرتۈرلۈك تۆھمىتىگە ئۇچرىساڭلار؛ شاد-خۇرام بولۇپ يايراڭلار! چۈنكى

ئەرشلەردە كاتتا ئىنئام سىلەر ئۈچۈن ساقلانماقتا؛ چۈنكى سىلەردىن ئىلگىرىكى پەيغەمبەرلەرگىمۇ ئۇلار مۇشۇنداق زىيانكەشلىكلەرنى قىلغان»
(«مات.» 5:11-12)

«دەرۋەقە، مەسىھ ئەيسادا ئىخلاسمەن ھايات كەچۈرۈشكە ئىرادە تىكلىگەنلەرنىڭ ھەممىسى زىيانكەشلىككە ئۇچرايدۇ» («2تىم» 3:12).

خۇدا دەرۋەقە بىزگە شۇنداق ئازاب-ئوقۇبەتلەرنى تارتىشىمىزغا يول قويغىنىنىڭ بارلىق سەۋەبلىرىنى ئايان قىلغىنى يوق؛ لېكىن پېترۇس بۇ خەتتە بىزگە بىر جۈملە ئىچىدە ئۈچ سەۋەبنى ئۇقتۇرۇپ بېرىدۇ: —

«ئالتۇن ھامان يوقىلىپ كېتىدىغان نەرسە بولسىمۇ، ساپلىقى ئوت بىلەن سىنىلىدۇ. شۇنىڭغا ئوخشاش ئالتۇندىن تولىمۇ قىممەتلىك بولغان ئېتىقادىڭلار سىنىلىپ ئىسپاتلىنىدۇ. بۇنىڭ بىلەن ئۇ ئەيسا مەسىھ قايتا ئاشكارىلانغان ۋاقىتتا مەدھىيە، شان-شەرەپ ۋە ئىززەت-ھۆرمەت كەلتۈرىدۇ» (7:1).

دېمەك: —

(1) ئۆز ئېتىقادىمىزنىڭ ھەقىقىي ئىكەنلىكىنى ئۆزىمىز ئىسپاتلاپ بىلىشىمىز ئۈچۈن؛

(2) بىزنىڭ ئېتىقادىمىزنىڭ تاۋلىنىشى ئۈچۈن؛ سىناقلار ئارقىلىق ئۆز كۈچىمىزگە ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ ئۆزىگە ھەقىقەتەن تايىنىشنى ئۆگىنىشىمىز ئۈچۈن؛

(3) مەسىھ قايتىپ كەلگەن كۈنىدە تېخىمۇ شان-شەرەپكە ئېرىشىشى ئۈچۈن؛ چۈنكى شۇ كۈنىدە روشەن كۆرۈنىدۇكى، بىزنى ئۆزىگە تايىنىپ ئۆزىگە سادىق قىلىپ ساقلىشى ئۇنىڭ مېھىر-شەپقىتى ۋە كۈچ-قۇدرىتى بىلەن ئىكەنلىكى ھەممىگە ئايان بولىدۇ.

كىشىنى قىزىقتۇرىدىغان بىرنەچچە ئايەت توغرىسىدا

بىز مۇشۇ يەردە پەقەت كىشىنى قىزىقتۇرىدىغان ياكى چۈشىنىشكە تەس بولغان بىرنەچچە ئايەتلەر ئۈستىدە توختالماقچىمىز: —

16:2-17 «سىلەر ئەركىن-ئازاد بولغىنىڭلار بىلەن، بۇ ئەركىنلىكىڭلارنى يامانلىق قىلىشىنىڭ باھانىسى قىلىۋالماڭلار، بەلكى خۇدانىڭ قۇلى سۈپىتىدە بولۇپ، بارلىق ئىنسانلارنى ھۆرمەتلەڭلار، ئېتىقادچى قېرىنداشلىرىڭلارغا مېھىر-مۇھەببەت كۆرسىتىڭلار، خۇدادىن قورقۇڭلار، پادىشاھنى ھۆرمەتلەڭلار».

بىزدە ھېچ گۇمان يوقكى، پېترۇسنىڭ مۇشۇ سۆزلىرىگە قارىغاندا، ئۆزى خېلى بۇرۇن مەسىھ ئەيسادىن ئۇلۇغ بىر ساۋاق ئالغانلىقىنى ئەسلەۋاتىدۇ: —
«ئاندىن ئۇلار كەپەرناھۇم شەھىرىگە كەلگىنىدە، ئىبادەتخانا بېجىنى يىغقۇچىلار پېترۇسنىڭ يېنىغا كېلىپ:
— ئۇستازىڭلار ئىبادەتخانا «ئىككى دراقما» بېجىنى تۆلەمدۇ؟ — دەپ سورىدى («مىس.» 13:30-16نى كۆرۈڭ).
— تۆلەيدۇ، — دېدى پېترۇس.
لېكىن ئۇ ئۆيگە كىرگەندە، تېخى بىر نېمە دېمەستىلا ئەيسا ئۇنىڭدىن:
— سىمون، سېنىڭچە بۇ دۇنيادىكى پادىشاھلار كىملەردىن باج ئالىدۇ؟ ئۆز پەرزەنتلىرىدىنمۇ، ياكى ياتلاردىنمۇ، — دەپ سورىدى.
پېترۇس ئۇنىڭغا:
— ياتلاردىن، — دېۋىدى، ئەيسا ئۇنىڭغا:
— ئۇنداقتا، پەرزەنتلەر باجدىن خالىي بولىدۇ. بىراق باج يىغقۇچىلارغا پۇتلىكاشاڭ بولماسلىقىمىز ئۈچۈن، دېڭىزغا بېرىپ قارماقنى تاشلا. تۇتقان بىرىنچى بېلىقنى ئېلىپ، ئاغزىنى ئاچساڭ، تۆت دراقمىلىق بىر تەڭگە پۇلچىقىدۇ. ئۇنى ئېلىپ مەن ۋە سەن ئىككىمىزنىڭ بېجى ئۈچۈن ئۇلارغا بەر، — دېدى» («مات.» 24:17-27).
خۇدانىڭ خەلقى «ئۇلۇغ پادىشاھنىڭ ئوغۇللىرى»نىڭ سۈپىتىدە بولۇپ ھەقىقەتەن ئەركىندۇر؛ خۇدادىن باشقا ھېچكىمنىڭ بىزگە بۇنى قىل، ئۇنى قىل دەيدىغان ھوقۇقى يوق. بىراق بۇ ئەركىنلىك خالىغانچە ئۆز بىلگىنىمىزنى قىلىۋېرىشىمىز ئۈچۈن ئەمەس؛ خۇدانىڭ بىزنى ئىنسان باللىرىدىن قورقۇش ئاسارەتلىرىدىن ۋە قورۇق دىنىي پائالىيەتلەردىن ئازاد قىلغانلىقى ئۇنىڭ خىزمىتىدە خۇشاللىق ۋە خاتىرجەملىك بىلەن

«ئۇنىڭ قۇللىرى» بولۇشىمىز ئۈچۈن ئىكەنلىكىنى ئەسلىشىمىزگە توغرا كېلىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇنى تونۇمىغان ۋە شۇنداقلا بۇ ئىشلارنى چۈشەنمىگەن ئادەملەر (دېمەك، ئادەملەرنىڭ كۆپىنچىسى!) ئارىسىدا تۇرۇۋاتقىنىمىزدا، ئۇلارنىڭ بىلمىگەنلىكىگە كەچۈرچانلىق قىلىشىمىز لازىم ۋە شۇنىڭدەك بىز دۇرۇس ياشاۋاتقانلىقىمىز بىلەن ئۇلارنى ئىگىمىزنىڭ كىم ئىكەنلىكىنى كۆرەلەيدىغان قىلىشقا ئىنتىلىشىمىز لازىم. بۇ ئىش ئۇلارنىڭ ئېتىقادقا كېلىشىگە ھەرقانداق پۇتلىكاشاڭ ياكى توسالغۇنىڭ بولماسلىقى ئۈچۈن كۆچىمىزنىڭ بارىچە ئىنتىلىشىمىزنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ، ئەلۋەتتە (يۇقىرىدىكى مىسالدا، رەببىمىز «ئىبادەتخانا بېجى»نى تۆلىشى بىلەن ئۆزى شۇنداق قىلغان). بىزمۇ شۇنداق قىلغان بولساق، ئېزىلا ئۇلارنىڭ قۇلاقلىرىنى خۇش خەۋەرنى ئاڭلاشقا ئوچۇق قىلالايتتۇق.

خۇدا جەمئىيەت ئىچىدە كىمگە مەنسەپ-ھوقۇقنى بېكىتىشكە مۇۋاپىق كۆرگەن بولسا، بىز ئۇلارغا بويسۇنىمىز. بۇنى، قورقۇشتىن ئەمەس، بەلكى خۇدا بىزگە شۇنداق ئەمر قىلغانلىقى تۈپەيلىدىن ئادا قىلىمىز. شۇڭا پېترۇس «بارلىق ئىنسانلارنى ھۆرمەتلەڭلار» ۋە «پادىشاھنى ھۆرمەتلەڭلار» دېگەن ئىككى ئەمرنىڭ ئوتتۇرىسىدا «خۇدادىن قورقۇڭلار» دەپ ئالاھىدە جېكىلەيدۇ. شۇڭا مۇبادا ئىنسانىي ھۆكۈمەتلەر ھەرقايسى ئىشتا مەلۇم بىر نۇقتىدىمۇ خۇدانىڭ ئېنىق ئەمر-پەرمانلىرىغا مۇخالىپ بىرەر يارلىقنى چۈشۈرگەن بولسا، بۇرچىمىز پېترۇسنىڭ مۇنۇ سۆزىدەك بولۇش كېرەك ــ «ئىنسانغا ئەمەس، خۇداغا ئىتائەت قىلىشىمىز كېرەك!» («روس. 29:5).

18:3-22: نۇھنىڭ كېمىسى، ئەيسانىڭ ئۆلۈپ تىرىلىشى، چۆمۈلدۈرۈش توغرۇلۇق

بۇ ئايەتلەر بىزنى كۆپ ئىنتايىن قىممەتلىك ھەقىقەتلەر بىلەن تەمىنلەيدۇ، بىراق يەنىلا چۈشىنىشىش تەس يەرلىرىمۇ بار. بۇ ئايەتلەرگە بىر-بىرلەپ كۆڭۈل بۆلەيلى: ــ

(18) «چۈنكى مەسىھ بىزنى خۇدا بىلەن ياراشتۇرۇش ئۈچۈن، يەنى ھەققانىي بولغۇچى ھەققانىي ئەمەسلەرنى دەپ، بىرلا قېتىملىق ئازاب-

ئوقۇبەت چەكتى؛ گەرچە ئۇ تەن جەھەتتە ئۆلتۈرۈلگەن بولسىمۇ، لېكىن روھتا جانلاندۇرۇلدى».

«روھتا جانلاندۇرۇلدى» دېگەن ئىبارە ئۇنىڭ ئۆلۈمدىن تىرىلىشىنى كۆرسەتمەيدۇ، چۈنكى ئۇ « تەن جەھەتتە ئۆلتۈرۈلگەن» بىلەن سېلىشتۇرۇش يولىدا ئېيتىلىدۇ. ئەگەر پېترۇس مەسىھنىڭ ئۆلۈمدىن تىرىلىشىنى كۆرسەتمەكچى بولغان بولسا، گرېك تىلىدا باشقا بىر ئىبارە بىلەن ئىپادىلىنەتتى. ئۇشبۇ ئىبارە بولسا روھىي ھاياتنىڭ ئۆسۈشى ياكى ئېشىپ تاشقانلىقىنى بىلدۈرىدۇ — ئۇيغۇر تىلىدا بۇ ئۇقۇم «جانلىنىش»قا باپ كېلىدۇ.

(19) «شۇنىڭ بىلەن ئۇ سولاپ قويۇلغان روھلارنىڭ يېنىغا مۇشۇ روھىي ھاياتلىقى بىلەن بېرىپ، قىلغان ئەمەلىنى ئۇلارغا جاكارلىدى».

ئىزاھاتلىغىنىمىزدەك، ئەينى تېكىستتە مەسىھنىڭ نېمىنى جاكارلىغانلىقى ئېيتىلمايدۇ. روسۇل پېترۇسنىڭ بۇنداق ئىپادىلىشى «جاكارلانغان خەۋەر»نىڭ نېمە ئىكەنلىكى خەتنى ئوقۇغانلارنىڭ ھەممىسىگە بىلىنەرلىك، دېيىشكە ھاجىتى يوق دېگەنگە ئوخشايدۇ؛ چوقۇم رەبنىڭ ھازىرلا تارتقان ئازابلىرى ۋە ئۆلۈمى بىلەن مۇناسىۋىتى بار؛ شۇڭا بىز ئوقۇمەنلىرىمىز ئۈچۈن «قىلغان ئەمەلى» دېگەن سۆزلەر تەمىنلەپ قوشتۇق.

گرېك تىلىدىكى «ئۇنىڭدا» دېگەن سۆزنى «روھىي ھاياتلىقى بىلەن» دەپ تەرجىمە قىلدۇق — دېمەك، بۇنى «روھىي دۇنيادا»، ياكى بەلكىم «ئۆزىنىڭ روھى بىلەن» دەپ چۈشىنىمىز. بەزى شەرھچىلەر بۇ ئىبارە، مەسىھنىڭ روھى نوھ پەيغەمبەر ئارقىلىق شۇ دەۋردىكى رەزىل ئادەملەرگە سۆزلىگەنلىكىنى تەسۋىرلەيدۇ، دەپ قارايدۇ. لېكىن كۆز-قارىشىمىز بويىچە بۇ ئىشنى يۇقىرىدا تىلغا ئېلىنغان رەببىمىزنىڭ ئۆلۈپ-تىرىلىشى بىلەن بىۋاستە مۇناسىۋىتى يوق، دەپ ئويلايمىز. نېمىشقا مۇئەللىپنىڭ گەپلىرى ئەيسانىڭ ئۆلۈمىدىن بىراقلا ئىككى مىڭ يىل ئىلگىرىكى بىر دەۋركە ھالقىپ كېتىدۇ؟ پېترۇس: «ئۇ بېرىپ ... جاكارلىدى... » دەيدۇ. شۈبھىسىزكى، بۇ سۆز ئۇنىڭ ئۆلۈشى ۋە تىرىلىشى ئارىلىقىدىكى ۋاقىتتا نېمە قىلغانلىقىغا مۇناسىۋەتلىكتۇر.

ئەمدى بۇ «سولاپ قويۇلغان روھلار» زادى كىم؟ ئۇ ئۇلارغا نېمىنى «جاكارلىدى» (نېمىنى جاكارلىدى ئوچۇق ئېيتىلمايدۇ)؟ بۇ سوئاللار بىزنى 20-ئايەتكە ئاپىرىدۇ: —

(20) «سولاپ قويۇلغان بۇ روھلار بۇرۇنقى زاماندا، يەنى نوھ

پەيغەمبەرنىڭ كۆڭلىرىدە، كىمە ياسلىۋاتقان مەزگىلدە خۇدا سەۋرچانلىق بىلەن كىشىلەرنىڭ توۋا قىلىشىنى كۈتكىنىدە، ئۇنىڭغا ئىتائەتسىزلىك قىلدى. پەقەت شۇ كېمىگە كىرگەن بىرقانچىسى، يەنى جەمئىي سەككىز جان سۇ ئارقىلىق قۇتقۇزۇلدى».

بەزىلەر بۇ روھلار نۇھ پەيغەمبەرنىڭ دەۋرىدە، قىز-ئاياللار بىلەن جىنسىي مۇناسىۋەتنى خالاپ جەننەتتىن ۋاز كەچكەن، ئاسىيلىق قىلغان پەرىشتىلەرنى كۆرسىتىدۇ، دەپ ئويلايدۇ («يار.» 6-1:6). لېكىن بۇنداق چۈشەنچە «كىمە ياسلىۋاتقان مەزگىلدە خۇدا سەۋرچانلىق بىلەن كىشىلەرنىڭ توۋا قىلىشىنى كۈتكىنىدە» دېگەن ئىبارىگە ئانچە ماسلاشمايدۇ — چۈنكى بۇ پەرىشتىلەر ئاسىيلىق قىلغاندىن كېيىن ئۇلارغا قايتىش يولى (توۋا قىلىش يولى) قالمىغانىدى. شۇڭا پىكرىمىز (جەزمەن شۇنداق، دېمەيمىز) شۇكى، بۇ ئىبارە شۇ كۈنلەردىكى توپاندا قازا تاپقان كىشىلەرنىڭ روھلىرىنى كۆرسىتىدۇ. ئۇنداقتا، مەسىھ ئۇلارغا قانداق خەۋەر يەتكۈزگەن؟ ئۇنىڭ مۇھىم مەزمۇنى، شۈبھىسىزكى، ئۆزىنىڭ خۇدانىڭ ھەققانىي تەلەپلىرىنى قانائەتلەندۈرۈپ، گۇناھلارنىڭ كەچۈرۈمىنىڭ بەدىلىنى تۆلەپ، جازاسىنى ئۆز ئۈستىگە ئالغانلىقى، شۇنداقلا گۇناھ ۋە ئۆلۈم ئۈستىدىن غەلىبىگە ئېرىشكەنلىكىنى ئۆز ئىچىگە ئالغانىدى.

بۇ خەۋەر توغرۇلۇق ئىككى ئىمكانىيەت باردۇر: —

(1) ئۇنىڭ خەۋىرى خۇدانىڭ ئۆزلىرىگە چۈشۈرگەن توپان جازاسىنىڭ ھەقلىقىنى كۆرسەتتى. خۇدا ئۇلارنىڭ بېشىغا چۈشۈرگەن مۇشۇ توپان جازاسى تولىمۇ ئادىل، ئەلۋەتتە. شۈبھىسىزكى، ئۇلاردىن كېيىنكى دەۋردىكىلەر ئۇلارنىڭ بېشىغا چۈشكەن جازادىن، خۇدانىڭ گۇناھقا قارىتىدىغان غەزىپىنىڭ قانداق ئىكەنلىكى ھەمدە ئۇنىڭ كىشىلەرنى (نۇھ پەيغەمبەردەك) ئېتىقاد ئارقىلىق قۇتقۇزىدىغانلىقىنى چۈشىنىپ، ئىبرەت ئالغان بولسا كېرەك. شۇنىڭ بىلەن مۇشۇ كېيىنكى دەۋرلەر، يەنى ئىبراھىملارنىڭ دەۋرى ۋە مۇسا پەيغەمبەرنىڭ دەۋرىدىكىلەر كۆرگەن نۇر ئۇلارنىڭ كۆرگىنىدىن روشەنرەك بولدى، دېگىلى بولىدۇ. شۇڭا توپاندا غەرق بولغان مۇشۇ ئادەملەرنىڭ روھلىرىغا خۇدانىڭ جازالىرىنىڭ ئادالىتىنى تولۇق ئىسپاتلاش ئۈچۈن شۇنداق قىلىشقا توغرا كېلەتتى. مەسىھنىڭ جاكارلىغىنى مۇشۇ توغرۇلۇق ئىدى.

(2) يەنە بىر ئىمكانىيەت باركى، خەۋەر مۇشۇ كىشىلەرنىڭ روھلىرىغا بىرخىل توۋا قىلىش پۇرسىتىنى تەمىنلەپ بەرگەن.

مەيلى قايسى ئىمكانىيەت توغرا بولسۇن، شۇ دەۋردىكىلەر نېمىشقا شۇنداق خەۋىرنى ئالاھىدە ئاڭلاش پۇرسىتىگە ئىگە بولغان؟ كىم بىلىدۇ، بىز جاۋاب تېپىش ئۈچۈن مەسىھ قايتىپ كەلگۈچە كۈتىشىمىز كېرەكتۇ؟

(21) «مانا بۇ «سۇغا چۆمۈلدۈرۈش»نىڭ بېشارىتى بولغان. ئەمدى چۆمۈلدۈرۈش — بەدەننىڭ كىردىن تازىلىنىشى ئەمەس، بەلكى ئادەمنىڭ پاك ۋىجدان بىلەن ئەيسا مەسىھنىڭ تىرىلدۈرۈلۈشى ئارقىلىق خۇدادىن تىلىگەن تەلىپى — بىزنى ھازىر قۇتقۇزۇۋاتىدۇ».

پېترۇس مۇشۇ يەردە نەچچە مۇھىم ئىشلارنى روشەن بايان قىلىدۇ: —

(1) نۇھ ياسىغان كېمە ئېتىقادچىلارنىڭ مەسىھدە قۇتقۇزۇلۇشىغا سىمۋول، شۇنداقلا بېشارەت بولىدۇ.

(2) «سۇغا چۆمۈلدۈرۈلۈش»نىڭ ئۆزى مۇشۇ ئىشقا سىمۋول ياكى سۈرەت بولىدۇ؛ نۇھ ۋە ئائىلىسىدىكىلەرنىڭ كېمىگە كىرىپ ئۆلۈم كەلكۈنلىرىگە چۆمۈلدۈرۈلۈپ ئاندىن «يېڭى دۇنيا»غا چىققىنىدەك، ئېتىقادچىلار مەسىھدە ئۆلۈم سۈيىگە چۆمۈلدۈرۈلۈپ يېڭى بىر ھاياتقا چىقىدۇ.

پېترۇس مۇشۇ سەككىز جان «سۇ ئارقىلىق قۇتقۇزۇلدى» دەيدۇ. بۇنىڭدىن كۆرىمىزكى، پېترۇسنىڭ تەكىتلىگىنى «ئۆلۈمدىن قۇتقۇزۇلغان» ئەمەس، بەلكى «رەزىل بىر دۇنيادىن ئازاد قىلىنغان» دېگەنلىكتۇر.

(3) پېترۇس «سۇغا چۆمۈلدۈرۈلۈش... بىزنى ھازىر قۇتقۇزۇۋاتىدۇ»، دەپ يازىدۇ. مۇشۇ يەردە ئۇ ئوقۇرمەنلىرىنىڭ خۇراپىي چۈشىنىپ قالماسلىقىنىڭ ئالدىنى ئېلىشى ئۈچۈن روشەن ھالدا «ئادەمنى قۇتقۇزىدىغان ئىش... (چۆمۈلدۈرۈلۈشتە) «بەدەننىڭ كىردىن تازىلىنىشى ئەمەس...»» دەپ ئۇقتۇرىدۇ. دېمەك، ئادەمنى قۇتقۇزىدىغان ئىش سۇغا چۆمۈلدۈرۈلۈشتىكى سىرتقى يۇيۇنۇش ياكى مۇراسىم شەكلى ئەمەس، بەلكى ئېتىقادچىنىڭ قەلبىدە خۇدا بىلەن ئۆتكۈزىدىغان سودىسىدىن ئىبارەت، دېگەننى تەكىتلەيدۇ. نېمىشقا «سودا» دەيمىز؟ بىز ئەرزىمەس گۇناھكار ھاياتىمىزنى تولا بىلەن خۇداغا تاپشۇرۇپ بىباھا مەڭگۈلۈك ھاياتقا تېگىشىمىز. كىم بۇنداق «سودا»نى خالىمىسۇن؟

پېترۇس مۇشۇ ئايەتتە گرېك تىلىدىكى «ئېپېروتوما» («تەلەپ») دېگەن سۆزنى

ئىشلىتىدۇ. ئادەتتە مۇشۇ سۆز سوت مەھكىمىسىدە ئىشلىتىلىدىغان سۆز بولۇپ، ئۆز ھەققىنى ئىزدەيدىغان ئادەمنىڭ سوتچىغا بولغان تەلىپىنى بىلدۈرىدۇ. بۇ سۆزنى يەنە «جاۋاب، ئىنكاس» دەپ تەرجىمە قىلىشقا بولىدۇ. ئەمما پېترۇسنىڭ «ئورما ھېيتى»دا ئىپىتقان سۆزلىرىگە قارىساق مۇشۇ ئايەتتە «تەلەپ» دەپ تەرجىمە قىلىشقا توغرا كېلىدۇ. شۇ كۈنى پېترۇس نۇرغۇن يەھۇدىي يۇرتداشلىرىغا سۆز قىلىپ ئۇلارغا، رەب ئەيسانىڭ ئۆلۈمىگە سىلەر مەسئۇل بولغانسىلەر دەپ جاكارلىغانىدى. ئۇلار ئىنتايىن قورقۇپ ۋە ئازابلىنىپ ئۇنىڭدىن: «ئەمدى، قېرىنداشلار، زادى نېمە قىلىشىمىز كېرەك؟» دەپ سورايدۇ. پېترۇس ئۇلارغا مۇنداق جاۋاب بېرىدۇ: —

«توۋا قىلىڭلار، ھەربىرىڭلار ئەيسا مەسىھنىڭ نامىدا گۇناھلىرىڭلارنىڭ كەچۈرۈم قىلىنىشى ئۈچۈن چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلىڭلار، ۋە شۇنداق قىلساڭلار خۇدانىڭ ئىلتىپاتى بولغان مۇقەددەس روھ سىلەرگە ئاتا قىلىنىدۇ. چۈنكى بۇ ۋەدە سىلەرگە ۋە سىلەرنىڭ بالىلىرىڭلارغا، يىراقتا تۇرۇۋاتقانلارنىڭ ھەممىسىگە، يەنى پەرۋەردىگار خۇدايىمىز ئۆزىگە چاقىرغانلارنىڭ ھەممىسىگە ئاتا قىلىنىدۇ» («روس.» 2:38-39).

دېمەك، ئىككى شەرت (توۋا قىلىڭلار، ئەيسا مەسىھنىڭ نامىدا چۆمۈلدۈرۈلۈڭلار) ئادا قىلىنغان بولسا، ئىككى نەتىجە (گۇناھلارنىڭ كەچۈرۈم قىلىنىشى، مۇقەددەس روھنىڭ ئىلتىپات قىلىنىشى) بار بولىدۇ. شۇڭا بىز «سۇغا چۆمۈلدۈرۈلۈش»نى ئەسلىدە خۇدا ئىنسانلار ئۈچۈن ئۇلارنىڭ ئۆزىدىن مۇقەددەس روھ ئارقىلىق يېڭى ھاياتنى تىلەش يولى قىلغان، دەپ ئىشىنىمىز. باشقىچە ئېيتقاندا، «سۇغا چۆمۈلدۈرۈلۈش» «پاك ۋىجداننىڭ ... خۇدادىن تىلىگەن تەلىپى» بولىدۇ. بۇنداق تەلەپ بىرىسىنىڭ «دەردمەن بىر گۇناھكارمەن، خالاس، شۇنداقلا سەن خۇدانىڭ ئۆز سۆز-كالامىڭغا يۆز پىرسەنت تايىنىشتىن باشقا ھېچقانداق تەلەپ قىلغۇدەك ئاساسىم يوق، ياكى ھوقۇقۇم يوقتۇر» دېگەندەك دۇئاسى بولىدۇ. بىرسىنىڭ ئۆزىنىڭ گۇناھكار ئىكەنلىكىنى تونۇپ يېتىشى بۇنداق تەلەپنىڭ بىردىنبىر كۈچلۈك ئاساسى بولىدۇ. بۇنداق كىشى «بىلىدىغان گۇناھلىرىم بويىچە توۋا قىلدىم، سېنىڭ ئەمرىڭگە ئىتائەت قىلىپ، ئەيسا مەسىھ مېنىڭ رەببىم ۋە قۇتقۇزغۇچىم دېگەن ئېتىقادىمنى ئىپادىلەپ سۇغا چۆمۈلدۈرۈلدۇم؛ ئەمدى شەرتلىرىڭنى ئادا قىلدىم، ماڭا ۋەدە قىلغان يېڭى ھاياتنى ئاتا قىلغايسەن!» دەيدىغان بولىدۇ. مانا بۇ پېترۇس ئېيتقان، خۇدا بېكىتكەن «تەلەپ»؛ شۇ تەرەپتىن ئېيتقاندا،

«سۇغا چۆمۈلدۈرۈلۈش ئادەمنى قۇتقۇزىدۇ».

بۇنداق دېگىنىمىز، ئادەم سۇغا چۆمۈلدۈرۈلۈشنى تېخى قوبۇل قىلمىغان بولسا، خۇدا ئۇنىڭغا مۇقەددەس روھنى ھەرگىز بەرمەيدۇ، دېگىنىمىز ئەمەس. مەسىلەن، كورنىلىي ۋە پۈتۈن ئائىلىسىدىكىلەر سۇغا چۆمۈلدۈرۈلمىگەن ھالدا مۇقەددەس روھ ئۇلارغا ئاتا قىلىنغان («روس.» 38:2). خۇدا شۇنداق مۇۋاپىق كۆرسە ھەردائىم ئۆزى قويغان شەرتلەردىن سىرت ئىش كۆرۈشكە ئەركىن بولىدۇ. لېكىن بىرسى رەبنىڭ «سۇغا چۆمۈلدۈرۈلۈشلار» دېگەن ئەمرىنى چۈشىنىپ تۇرۇپ، ئىتائەت قىلىشنى رەت قىلغان بولسا، مۇقەددەس روھنى قوبۇل قىلغۇچى بولالمايدۇ، دەپ قارايمىز.

(22) «(مەسىھ ئىرىلىپ ئەرشكە چىقىپ، پەرىشتىلەر، بارلىق روھىي ھوقۇقدارلار ۋە كۈچلۈكلەر ئۇنىڭغا بويسۇندۇرۇلدى ۋە ئۇ خۇدانىڭ ئوڭ يېنىدا تۇرماقتا)»

بۇ ئايەتنى 21-ئايەت بىلەن بىرلەشتۈرۈپ ئويلىساق، كۆرۈمىزكى، ئىنسانىيەتكە خۇدانىڭ روھنى، شۇنداقلا يېڭى ھاياتنى ئاتا قىلغۇچى بولسا، ئەرشكە كۆتۈرۈلگەن ئەيسا مەسىھنىڭ ئۆزىدۇر («يۇھ.» 26:15، 13:16-15، «لۇقا» 49:24، «روس.» 32:2-33نى كۆرۈڭ).

6:4 «شۇڭا دەل شۇ سەۋەبتىن، ئۆلگەنلەر ئەتتە ياشاۋاتقان ئىنسانلار سوراق قىلىنىدىغاندەك سوراق قىلىنىپ، خۇداغا نىسبەتەن روھتا ياشىسۇن دەپ، ئۇلارغىمۇ خۇش خەۋەر يەتكۈزۈلگەن».

بۇ ئايەتكە شەرھ بېرىش كۆپ ئالىملارنىڭ بېشىنى قايماقتۇرۇپ قويغان.

بىرىنچىدىن، پېترۇس ئايەتتە تىلغا ئالغان «ئۆلگەنلەر» دېگەن كىم؟

بۇ توغرۇلۇق ئاز دېگەندە بەش پىكىر بولغان: —

(ئا) بۇ ھازىرقى ياكى ئۆتكەندە ياشىغان «روھىي ئۆلگەن»، يەنى خۇدانى تونۇمايدىغان ئادەملەرنى كۆرسىتىدۇ.

لېكىن ئۇنداقتا نېمىشقا پېترۇس «خۇش خەۋەر ... جاكارلانغان» (پېئىل «ئۆتكەن زامان» شەكلىدە) دەيدۇ؟ ئۇ مۇشۇ سۆزنى ئېيتقان ۋاقىتتا خۇش خەۋەر جىسمانىي

تەرەپتە تىرىك، لېكىن «روھىي جەھەتتە ئۆلگەن»لەرگىمۇ ئوخشاشلا جاكارلىنىۋاتقان ئەمەسمىدى؟

(ئە) ئۆتكەنكى بىر دەۋردىكى، ئېتىقاد يولىدا ئازاب تارتىپ، قۇربان بولغانلارنى كۆرسىتىدۇ. بۇ كۆزقاراشتا بولغان ئالىملار: «(ئۇلار) ئىنسانلارنىڭ ئۆلچىمى بىلەن سوراق قىلىنغان بولسىمۇ،...» (دېمەك ناھەق ئۆلۈم جازاسىغا مەھكۇم قىلىنغان بولسىمۇ...)» دەپ تەرجىمە قىلىدۇ. بۇ ئالىملارنىڭ پىكرىچە، پېترۇس بۇ ئادەملەرنى ھازىر «روھتا ياشاۋاتىدۇ» دەپ كۆرسىتىدۇ. ئەمدى (بۇ ئالىملارنىڭ پىكرىچە) پېترۇس ئۆز ئوقۇرمەنلىرىگە، مۇشۇ ئۆلگەن قېرىنداشلىرىمىزدەك زىيانكەشلىككە ھازىر ئۇچراۋاتساقمۇ، ئاخىر بېرىپ خۇدا بىزنىڭ دۇرۇس يولدا ماڭغانلىقىمىزنى ئىسپاتلايدۇ، دەپ رىغبەتلەندۈرمەكچى.

بىزنىڭچە بۇ خىل كۆزقاراشتىكىلەرنىڭ گرېك تىلىدىكى «خىنا» (مەنىسى «سەۋەب،...»، «مەقسەت،...» «ئۈچۈن») دېگەن سۆزنى چۈشىنىشىدە مەسىلە بار. بۇ سۆزنى ئىشلىتىشىدىن شۇ كۆرۈنىدۇكى، «ئۆلگەنلەرگە خۇش خەۋەر يەتكۈزۈلۈش»نىڭ مەقستى دەل ئۇ تىلغا ئالغان شۇ «سوراق قىلىنىش»نى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

(ب) «ئۆلگەنلەر» ئىنجىل دەۋرىدىن ئىلگىرى ياشىغانلارنى كۆرسىتىدۇ؛ بۇ كىشىلەر ھازىر ھەممىسى ئۆلگەن، ئەلۋەتتە. ئۇنداقتا، مەنىسى مەلۇم بىرسى (مەسىھ بولسا كېرەك —ئۆلگەندىن كېيىن تىرىلگۈچە بولغان ئارىلىقتا) تەھتىسارادا تۇرۇۋاتقان بۇ ئۆلگەنلەرنىڭ روھلىرىنىڭ يېنىغا بېرىپ خۇش خەۋەرنى يەتكۈزگەن، دېمەكلىكتۇر.

(پ) پېترۇس مۇشۇ يەردە گرېك تىلىدا پەقەت «ئۆلگەنلەر» دەپ، «بارلىق ئۆلگەنلەر» دېمىگەچكە، مۇمكىنچىلىكى باركى، ئۇنىڭ مەنىسى پەقەت «بىرنەچچە ئۆلگەنلەر» ياكى مەلۇم بىر تۈركۈم ئۆلگەنلەرنى كۆرسىتىشى مۇمكىن. ئالايلۇق، ئۇنىڭ كۆزدە تۇتقىنى 20:3دە كۆرسىتىلگەن «نۇھ پەيغەمبەرنىڭ كۈنلىرىدە، كېمە ياسىلىۋاتقان مەزگىلدە خۇدا سەۋرچانلىق بىلەن كىشىلەرنىڭ توۋا قىلىشىنى كۈتكىنىدە، ئۇنىڭغا ئىتائەتسىزلىك قىلغان»لارنىڭ روھلىرىمىدۇ؟ ئەگەر شۇنداق بولسا، نېمىشقا خۇش خەۋەر ئالاھىتەن پەقەت شۇ تۈركۈم كىشىلەرگىلا يەتكۈزۈلگەن؟ ئۇلار مۇيەسسەر بولغان نۇر توپاندىن كېيىنكى دەۋردىكىلەر مۇيەسسەر بولغىنىدىن ئاز بولغانمۇ؟

(ت) بولمىسا، بۇ «ئۆلگەنلەر» خۇش خەۋەر تارقىتىلىشتىن تارتىپ ياشىغان، لېكىن ئۇنى ئاڭلاش پۇرستى بولماي ئۆلگەنلەرمۇ؟ ئۇنداق بولسا، نېمە ئۈچۈن ئۇنداق پۇرسەت ئىنجىل دەۋرىدىن ئىلگىرى ياشىغانلارغىمۇ تەمىنلەنمىگەن؟

بۇ مەسىلە توغرۇلۇق ئېسىمىزدە تۇتۇشىمىز كېرەككى، پېترۇس خۇدانىڭ زىيانكەشلىككە ئۇچرىغان مۆمىن بەندىلىرىنى رىغبەتلەندۈرمەكچى ئىدى. بۇ زىيانكەشلىكلەر ئۇلارنىڭ «ئەيش-ئىشرەتلەرگە بېرىلمىگەنلىك»ى، شۇنداقلا مەسىھنى جاكارلاشلىرى تۈپەيلىدىن بولغان بولۇپ، بەلكىم يەھۇدىي ئەمەسلەر تەرىپىدىن مازاق قىلىشلار ياكى ھاقارەتلەشلەردىن ۋە يەھۇدىي خەلقى تەرىپىدىن قوزغالغان زوراۋانلىقتىن تەركىب تاپقان بولۇشى مۇمكىن. بۇ ئايەت «چۈنكى» بىلەن باشلىنىدۇ. پېترۇس (5:4)دە مەسىھنىڭ ئىنسانلارنىڭ ھەممىسىنى («تىرىكلەر بولسۇن، ئۆلگەنلەر بولسۇن») سوراققا تارتىدىغانلىقىنى تەكىتلىگەندىن كېيىن، 6-ئايەتتە بەلكىم بۇ دەۋردىمۇ ھەممە ئادەمنىڭ خۇش خەۋەرنى ئاڭلاشقا موھتاجلىقىنى تەكىتلىمەكچى بولغان بولۇشى مۇمكىن.

بۇ ئايەت توغرۇلۇق يەنە بىر سوئال بار: — «ئەتتە ياشاۋاتقان ئىنسانلار سوراق قىلىنىدىغاندەك سوراق قىلىنىپ»، «خۇداغا نىسبەتەن روھتا ياشىسۇن» دېگەن ئىككى سۆز نېمىنى كۆرسىتىدۇ؟». ھېچ بولمىغاندا بىرىنچى سۆزنىڭ مەنىسى: «ئۇلار («ئۆلگەنلەر») تەندە ھازىر ياشاۋاتقان كىشىلەر سوراق قىلىنىدىغان ئۆلچەمدە سوراق قىلىنىدۇ» — دېمەك، ئۇلار خۇدانىڭ نىجات كالامىنى قوبۇل قىلغان ياكى قوبۇل قىلمىغىنىغا قاراپ سوراققا تارتىلىدۇ. ئەگەر مۇشۇ ئايەتتە «ئەت» ئەينى مەنىدە، يەنى ئىنساننىڭ تېنىنى كۆرسەتسە، ئۇنداقتا «روھتا ياشاش» بەلكىم خۇش خەۋەرنى قوبۇل قىلغان مۇشۇ ئۆلگەنلەرنىڭ روھلىرى «روھىي» ھاياتقا ئىگە بولىدۇ، لېكىن جىسمانىي تەرەپتىن تەندە تىرىلىشقا مۇيەسسەر بولمايدۇ.

ئېتىراپ قىلىمىزكى، ھازىرغىچە بىز يۇقىرىقى بەش چۈشەنچە (ھەتتا باشقا بىرى دىن قايسىسىنىڭ ھەقىقەتەن ئىكەنلىكى توغرۇلۇق تېخى مۇقىم پىكىرگە كېلەلىگىنىمىز يوق. بىراق ئايەتتىكى سۆزلەرنىڭ ئاددىي مەنىسىگە قاراپ، پېترۇسنى خۇش خەۋەرنىڭ ئاللىقاچان جىسمانىي ئۆلگەنلەرنىڭ روھلىرىغا يەتكۈزۈلۈشى توغرۇلۇق سۆزلەۋاتىدۇ، دەيمىز. خۇدانىڭ نۇرىنى كۈتىمىز!

19:4 «شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدانىڭ ئىرادىسى بىلەن ئازاب-ئوقۇبەت چەككەنلەر ياخشى ئەمەللەرنى داۋام قىلىپ، جېنىنى ۋەدىسىدە تۇرىدىغان ياراتقۇچىغا ئامانەت قىلىپ تاپشۇرسۇن»

ئەمدى پېترۇسنىڭ «ۋەدىسىدە تۇرىدىغان ياراتقۇچى» دېگەن سۆزى نېمىنى كۆرسىتىدۇ؟ ياراتقۇچىمىز نېمىگە ياكى كىمگە نىسبەتەن «ۋەدىسىدە تۇرىدىغان»، «ئىشەنچلىك» ياكى «سادىق» بولىدۇ؟

ئىشىنىمىزكى، بۇ ئالاھىدە ئىبارە خۇدانىڭ بارلىق نەرسىلەرنى، بولۇپمۇ ئىنساننىڭ ئۆزىنى چوڭقۇر مەقسەت بىلەن ياراتقانلىقىنى كۆرسىتىدۇ. گەرچە گۇناھنىڭ دەھشەتلىك تەسىرى كائىناتقا كىرىۋالغان بولسىمۇ، بۇ مەقسەت ھېچقاچان، ھېچقانداق ئۆزگەرگىنى ياكى ئەسلىدىكى يۆنىلىشتىن بۇرۇلۇپ كەتكىنى يوقتۇر. خۇدا ئۆز ياراتقىنىدىن ھەرگىز يىراق تۇرۇپ پەرۋايىم پەلەك دېمەيدۇ؛ ئەكسىچە، گەرچە كائىنات گۇناھلىق ھالەتكە يىقىلغان بولسىمۇ، مېھىر-مۇھەببىتىدىن ئۇنىڭ موھتاجلىقىغا قاراپ، كېرەكلىكىنى تەمىنلەۋېرىدۇ.

تەۋراتنىڭ «يارىتىلىش» قىسمىدا، خۇدانىڭ ئالەمنى يارىتىشىدىكى ئومۇمىي ئىشلار تەسۋىرلەنگەندە، قىزىق ئىش شۇكى، ئىبرانىي تىلدا پەقەت «خۇدا» («ئەلوھىم») دېگەن ئىسىملا تېپىلىدۇ. بىراق ئىنساننىڭ يارىتىلىشى بىلەن مۇناسىۋەتلىك تەپسىلاتلىرى تەسۋىرلەنگەندە، خۇدانىڭ ئالاھىدە ئىسمى «ياھۋەھ» بىرىنچى قېتىم پەيدا بولىدۇ. ئۇيغۇر تىلدا بۇ ئىسىمنى ئادەتتە «پەرۋەردىگار» (پەرۋىش قىلغۇچى، پەرۋىشچى) دەپ تەرجىمە قىلىپ كەلدۇق. «مىس.» 15:3تىن بىز خۇدانىڭ بۇ ئىسمىنىڭ: — «مەن ئۆزۈمدۇرمەن» «مەن بار بولغۇچىدۇرمەن» دېگەن مەنىدە ئىكەنلىكىنى چۈشىنىمىز. بۇ ئىسىم، شۈبھىسىزكى، خۇدانىڭ ئۆزگەرمەس تەبىئىتىنى ئىپادىلەيدۇ. «مىس.» 15:3تە خۇدا مۇسا پەيغەمبەرگە تۆت يۈز يىل بۇرۇن ئىبراھىم، ئاندىن ئىسھاق ۋە ياقۇپ بىلەن تۈزگەن ئەھدىسى توغرۇلۇق سۆزلەيدۇ. ئىنسان بولسا بىر ھەپتە ئۆتمەيلا ئۆز ۋەدىسىنى ئۇنتۇپ كېتىشى مۇمكىن، لېكىن خۇدانىڭ ۋەدىلىرى تۆت يۈز يىلدىن كېيىنمۇ ئوخشاشلا ئىناۋەتلىكتۇر؛ ئۇ ھېچقاچان ئۇنتۇمىغان.

ئىنساننى ياراتقاندا خۇدا: - «ئۆز ئوبراز-سۈرىتىمىزدە، بىزگە ئوخشاش قىلىپ ئىنساننى يارىتايلى!» دېگەن نىشاننى بېكىتكەن. ئىنسان گۇناھ بىلەن يىقىلغاندا شۇ ئۇلۇغ نىشانى يوقىقا چىققانمۇ؟ چۈنكى ئىنسان خۇداغا ھېچ ئوخشىمىغانىدى — مېھرىبانلىق، مۇلايىملىق، مۇھەببەتلىك، سېخىي، دىيانەتلىك، سەمىمىي ياكى ۋاپادار بولۇپ چىقمىغانىدى. ئىنساندا بۇ پەزىلەتلەرنىڭ دەل ئەكسى كۆرۈنگەن. لېكىن خۇدا

قانداق بەدەل تۆلىشىدىن قەتئىينەزەر ھەردائىم ئۆز سۆز-كالامىغا مۇتلەق سادىق بولۇپ («ۋەدىسىدە تۇرۇپ») ئەمەل قىلماي قالمايدۇ. شۇنىڭ بىلەن گەرچە بەدىلى ئۆز ئوغلى مەسىھنىڭ ھاياتى بولغان بولسىمۇ، ئۇ مەسىھنىڭ قۇربانلىقى ئارقىلىق ئىنسانلارنىڭ ئۆزىگە قايتىش يولىنى مەڭگۈگە ئاچقان.

«بارلىق ئىشلار خۇدادىندۇر؛ ئۇ بىزنى مەسىھ ئارقىلىق ئۆزىگە ئىناقلاشتۇردى، شۇنداقلا بىزگە ئىناقلاشتۇرۇش خىزمىتىنى تاپشۇردى: — دېمەك، خۇدا مەسىھدە ئادەملەرنىڭ ئىتائەتسىزلىكلىرىنى ئۇلارنىڭ ئەيىبى بىلەن ھېسابلاشماي، ئالەمنى ئۆزىگە ئىناقلاشتۇردى؛ شۇنىڭدەك بىزگە ئىناقلاشتۇرۇش خەۋىرىنى ئامانەت قىلىپ تاپشۇردى» («2كور.» 5:18-19). مانا «ئىشەنچلىك (ۋەدىسىدە تۇرغان) ياراتقۇچى» دېگەننىڭ ھەقىقىي مەنىسى! ئۇنىڭغا بارلىق ھەمدە-مۇبارەكلەر بولغاي!